Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. № 123 (8113). ● 30 июнь, 1983 йил ● ПАЙШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

КЕМА ТУТАШТИРИЛДИ!

КИШИ БОШҚАРАДИГАН «САЛЮТ-7» — «СОЮЗ Т-9» — «КОСМОС-1443» КОМПЛЕКСИ ОРБИТАДА

ТАСС АХБОРОТИ

1983 йил 28 июнь Москва вақти билан соат 14 дан 46 минут ўтганда «Союз Т-9» космик кемаси «Салют-7» — «Космос-1443» орбитал комплекси билан туташтирилди.

Космонавтлар В. А. Ляхов билан А. П. Александров туташтириш узелининг герметиклигини текшириб кўргандан кейин станция хонасига ўтдилар. Ер атрофи орбитасида киши бошқарадиган «Салют-7» — «Союз Т-9» — «Космос-1443» илмий-тадқиқот комплекси ишлай бошлади. Орбитал комплекснинг умумий массаси 47 тоннани ташкил этади.

Халқ хўжалигининг турли тармоқлари манфаатларини кўзлаб Ер юзи ва унинг атмосферасини ўрганиш;

— астрофизик ва медицина-биологик тадқиқотлар;

— технология ва техника экспериментлари;

— киши бошқарадиган катта ҳажмли комплексларни бошқариш методларини такомиллаштириш экипажнинг иш программасига киради.

Телеметрик ахборот маълумотларига кўра, «Салют-7» — «Союз Т-9» — «Космос-1443» орбитал комплекси ичидаги системалар нормал ишламоқда.

Ляхов ва Александров ўртоқлар ўзларини яхши ҳис этмоқдалар. Экипаж белгиланган учиш программасини бажаришга киришди.

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТИНИНГ РАПОРТИ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар қилишича, республика саноат корхоналарининг коллективлари бутун маҳсулот реализация қилиш ярим йиллик планини муддатидан илгари — 28 июнда бажардилар.

Кўмир, нефть ва газ қазиб чиқариш, машинасозлик маҳсулотининг бир қанча турларини, минерал ўғитлар ип-газлама ва шойи газламалар, трикотаж буюмлар, пайпоқлар, чарм пойабзал, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ҳамда бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш биринчи ярим йиллик планининг ошириб бажарилиши кутилмоқда.

(ЎзТАГ).

МОСКВАДА УЧРАШУВ

1983 йил 28 июнь куни Москвада БХР, ВХР, ГДР, ПХР, РСР, СССР ва ЧССР раҳбар партия ҳамда давлат арбобларининг учрашуви бўлди. Учрашувда қуйидагилар иштирок этдилар:

Болгария Халқ Республикасидан — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, делегация бошлиғи Тодор Живков; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси БХР Министрлар Советининг Раиси Гриша Филипов; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР халқ мудофаа министри Добри Журов; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Ташқи ишлар министри Петр Младенов;

Венгрия Халқ Республикасидан — Венгрия Социалистик Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, делегация бошлиғи Янош Кадар; ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВХР Министрлар Советининг Раиси Дьердь Лазар; ВСИП Марказий Комитетининг аъзоси, ВХР Ташқи ишлар министри Фридьеш Пуйя; ВСИП Марказий Комитетининг аъзоси, ВХР мудофаа министрлигининг давлат секретари Карой Чеми;

Германия Демократик Республикасидан — Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, делегация бошлиғи Эрих Хонеккер; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси Вилли Штоф; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Миллий мудофаа министри Гейнц Гофман; ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР Ташқи ишлар министри Оскар Фишер;

Польша Халқ Республикасидан — Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси, делегация бошлиғи Войцех Ярузельский; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Юзеф Чирек; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Ташқи ишлар министри Стефан Ольшовский; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, миллий мудофаа министрининг ўринбосари, Польша қўшини бош штабининг бошлиғи Флориан Сивицкий;

Руминия Социалистик Республикасидан — Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикаси Президенти, делегация бошлиғи Николае Чаушеску; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, РСР ҳукуматининг Бош министри Константин Дэскэлеску; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, РСР Миллий мудофаа министри Константин Олтяну; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Миу Добреску; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, РСР Ташқи ишлар министри Штефан Андрей;

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидан — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси, делегация бошлиғи Ю. В. Андропов; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Мудофаа министри Д. Ф. Устинов;

Чехословакия Социалистик Республикасидан — Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Чехословакия Социалистик Республикаси президенти, делегация бошлиғи Густав Ғусак; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг Раиси Любомир Штроугал; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧКП Марказий Комитетининг секретари Васил Биляк; ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР Ташқи ишлар министри Богуслав Хнеупек; ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР Миллий мудофаа министри Мартин Дзур.

Учрашув қатнашчилари кейинги вақтларда халқаро воқеаларнинг ривожи тўғрисида фикрлашиб олдилар ва қуйидаги қўшма баёнотни қабул қилдилар.

МОСКВА, 1983 ЙИЛ, 28 ИЮНЬ. Учрашув пайти.

А. Пахомов фотоси.

КАТТА БАЛЕТ БАЙРАМИ

ССР Иттифоқи машҳур Большой театри балет артистлари Ўзбекистон пойтахтидаги ўз гастролларини 28 июнь куни «Шопениана» спектакли ҳамда бошқа спектакллардан парчалар кўрсатиш билан якунладилар. Саҳна усталарининг Тошкентдаги энг яхши залда — В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройидаги ҳар бир спектакли зўр муваффақият билан ўтди. А. Аданининг «Шопениана», «Жизель», У. Мусаевнинг «Ҳинд достони» балетлари ва тўққиз кун мобайнида намойиш этилган бошқа постановкалардан парчаларни ўттиз мингдан кўп киши томоша қилди.

— Улкан балет санъатининг Тошкентдаги байрами — республиканинг маданий ҳаётида ҳам ажойиб воқеа ва зўр ижодий мактабдир, — дейди СССР халқ артисти, СССР давлат мукофотининг лауреати Бернора Қориева. — Бизни, Навоий номидаги Ўзбекистон ССР давлат академик Катта театрининг артистларини СССР Большой театри билан анъанавий дўстлик ва ижодий ҳамкорлик алоқалари боғлаб турибди. Бу йилги учрашув айниқса шонли воқеа бўлди. Чунки учрашув КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил июнь Пленумидан кейин ўтказилди. Пленумда адабиёт ва санъат арбоблари олдига катта вазифалар қўйилди. Ўзаро кенг фикрлашувлар, етакчи театр коллективи вакиллари билан учрашувлар ва суҳбатлар ўтказиш бизнинг ҳаммамизга ана шу вазифаларни ҳал этишда шубҳасиз ёрдам беради.

(ЎзТАГ).

ҚЎШМА БАЁНОТ

Учрашув қатнашчилари Европада ва умуман жаҳонда вужудга келаётган вазиятни биргаликда анализ қилиб, кескинлик кучайиб бораётганлигидан, давлатлараро муносабатлар тобора беқарор тус олаётганлигидан, ҳалокатли оқибатлар келтириб чиқарувчи ядро уруши хавфи ортиб бораётганлигидан ўз социалистик давлатлари номидан ташвиш билдирадилар. Улар мана шу хавф-хатарларга барча мамлакатлар ва халқларнинг эътиборини жалб қилиш зарур деб ҳисоблайдилар.

Учрашувда Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг Прага кенгашида 1983 йил 5 январь куни қабул қилинган Сиёсий декларацияда халқаро аҳволнинг ривожланиши хусусида баён этилган баҳо ва хулосалар таъкидланди.

Бу—халқлар, барча прогрессив ва тинчликсевар кучлар қуролланиш пойгасига чек қўйишга, қуролсизланишга, айниқса ядровий қуролсизланишга ўтишга, тенглик, суверенитет ва миллий мустақилликни ҳурматлаш шароитида, ҳамкорлик, хавфсизлик ва тинчлик муҳитида барча давлатларнинг ривожланишини таъминлашга бўлган азму қарори кучайиб бораётганлиги тўғрисидаги хулосага тааллуқлидир.

Бу — Прага Сиёсий декларациясининг салбий омиллар тўғрисидаги хулосасига ҳам тааллуқлидир. Халқаро муносабатларнинг аҳволига таъсир ўтказаётган ва вазиятни кескинлаштираётган ана шу омиллар кейинги вақтларда яна ҳам зўр куч билан намоён бўлмоқда.

Қуролланиш пойгаси мислсиз кўлам касб этмоқда,. АҚШ ва унинг баъзи иттифоқчилари ўз ҳаракатлари билан ҳарбий устунликка эришишни кўзлаётганликларини уларнинг ўзлари ҳам яширмаяптилар. НАТОга аъзо бўлган Ғарбий Европадаги баъзи мамлакатларда Американинг ўртача олисликка учириладиган янги ядро ракеталарини жойлаштириш учун базалар барпо этиш ишлари олиб борилмоқда. Ерда, денгизда ва осмонда жойлаштириладиган янги стратегик ядровий воситаларни ишлаб чиқариш ҳамда уларни жойлаштириш программалари амалга оширилмоқда. Космик фазодаги ва ердаги нишонларга зарбалар бериш учун жанговар космик системалар ишлаб чиқилмоқда. Ўзининг жанговар характеристикаларига кўра ялпи қирғин қуролига яқинлашадиган оддий қурол-яроғларнинг принципиал янги системалари яратилмоқда. Ҳарбий харажатлар ғоятда кўпайтирилмоқдаки, булар халқларнинг елкасига оғир юк бўлиб тушмоқда.

Шундай шароитларда учрашув қатнашчилари қурол-яроғларни чеклаш ва қисқартиришга доир музокараларда силжиш йўқлиги муносабати билан ташвиш билдирадилар. Бу гап Европада ядро қуролларини чеклаш тўғрисида, стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш ҳақида Женевада олиб борилаётган музокараларга, худди шунингдек қуролсизланишга бағишланган Женева комитетининг ишига ҳамда марказий Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисидаги Вена музокараларига ҳам тааллуқлидир.

Учрашув қатнашчилари қуролланиш пойгасини авж олдириш билан бирга қурол-яроғларни чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги музокараларда қандайдир эпчиликка интилиш тўғрисидаги гаплар ҳамда гўё ҳарбий куч-қудратни кўпайтириш халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатларига хизмат қилиши мумкин деган сохта даъволар айтилаётганлигига ҳам эътиборни жалб қиладилар. Учрашувда вакиллари қатнашаётган давлатлар бундай сиёсатни қатъиян рад этадилар.

Империлистларнинг зўравонлик ва ҳукм ўтказиш сиёсати давлатлар ўртасида муҳолифлик «таъсир доиралари»ни мустаҳкамлаш ва қайта тақсимлаш сиёсати кучайтирилаётганлиги, империализмнинг агрессив ҳаракатлари тобора ортаётганлиги халқаро вазиятни яна ҳам кўпроқ кескинлаштиришга олиб бормоқда. Бошқа кўпгина давлатлар каби социалистик давлатларнинг ҳам ички ишларига аралашиш йўлидаги уринишлар кўпаймоқда, ўзаро манфаатли иқтисодий алоқалар бузилмоқда, социалистик мамлакатларга қарши душманлик кампаниялари авж олдирилмоқда, тазйиқ ўтказишнинг бошқа методлари қўлланилмоқда. Дунёнинг турли районларида мавжуд ҳарбий кескинлик манбалари яна ҳам кўпроқ чигаллаштирилмоқда ва ана шундай янги манбалар ҳамда кризисли вазиятлар вужудга келтирилмоқда, шундай вазиятларни кенгайтириш хавфи кучаймоқда, бир қанча мустақил давлатларга қарши эълон қилинмаган урушлар олиб борилмоқда, миллий манфаатларга ёт бўлган ажнабийларнинг ҳарбий кучлари ҳозир бўлиб туриши тиқиштирилмоқда. Янги жаҳон иқтисодий тартибини ўрнатиш тўғрисидаги адолатли талаблар рад этилмоқда, мамлакатларнинг иқтисодий ривожланишидаги тафовут тобора чуқурлашмоқда.

Мана шу бутун сиёсат Европа ва умуман жаҳон халқларининг туб манфаатларига ҳамда муддаоларига ниҳоятда зиддир. Мана шу муддаолар одамлар ва миллатларнинг муносиб равишда эркин ва тинч яшаш ҳуқуқини таъминлашга даъват қилиб ўтказилаётган урушга қарши кўпдан-кўп оммавий намойишларда, чунончи яқинда Прагада «Ядро урушига қарши, тинчлик ва ҳаёт учун» шиори остида бўлиб ўтган жаҳон ассамблеяси каби турли халқаро анжуманларда парламент аъзолари, олимлар, врачлар, жамоат доиралари намояндалари сўзлаган нутқларда жуда ёрқин намоён бўлмоқда.

Учрашув қатнашчиларининг фикрича вужудга келаётган вазият ҳамма давлатлар, барча халқлар олдига қандай қилиб шу вазиятнинг бундан буёнги хатарли ривожланишнинг олдини олиш тўғрисидаги масалани қўймоқда. Москвадаги мазкур учрашувда вакиллари қатнашаётган социалистик давлатлар 1983 йил 5 январдаги Прага Сиёсий декларациясида халқаро кескинликни юмшатишга, уруш хавфини бартараф этишга қаратилган кенг ҳаракат программасини олға сурдилар.

Улар ушбу программанинг актуаллиги ва таъсирчанлигини таъкидлайдилар ҳамда ядро қуроллари соҳасидаги мусобақага, умуман ҳар қандай ҳарбий рақобатчиликка яна бир бор қарши чиқадилар. Улар жаҳон миқёсидаги ҳар қандай проблемада, шу жумладан социализм билан капитализм ўртасидаги тарихий баҳс ҳарбий йўл билан ҳал этилиши мумкин эмаслигига қатъий аминдирлар.

Ҳозирги вазиятда уруш хавфини суриб қўйишга, жаҳон воқеаларининг боришини кескинликни юмшатиш, давлатлараро муносабатларни соғломлаштириш томон буриб юборишга қодир бўлган шошилинч чоралар зарур.

Учрашув қатнашчилари қуролланиш пойгаси тезроқ тўхтатилишини ва қуролсизланишга, айниқса, ядровий қуролсизланишга ўтишни замонамизнинг энг муҳим масаласи деб билмоқдалар. Ана шу энг асосий мақсадларни амалга ошириш учун, ер юзида тинчликни, цивилизацияни, ҳаётни сақлаб қолиш учун ҳамма ишни қилиш зарур деб ҳисобламоқдалар. Улар мана шу масалаларни музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этиш учун бутун кучни сарфлашга тайёр эканликларини таъкидлайдилар.

Шу жиҳатдан Европа қитъасида ядровий муҳолифлик хавф-хатарини бартараф этиш ғоят муҳим аҳамиятга эгадир. Учрашув қатнашчилари Европани ҳам ўртача олисликка учириладиган, ҳам тактик ядро қуролидан батамом холи қилишга интилиб, жуда бўлмаганда шундай аҳдлашувга эришишни зарур деб ҳисоблайдиларки, бундай аҳдлашув Ғарбий Европа мамлакатларида Американинг янги ядро ракеталари жойлаштирилишини истисно қилган ҳамда бирмунча паст даражада мувозанатни таъминлаш мақсадида Европадаги мавжуд ўртача олисликка учириладиган воситаларнинг тегишли миқдорда қисқартирилишини кўзда тутган бўлур эди. Ҳар иккала томон ҳамжиҳатлик ва сиёсий ирода кўрсатиб, кенг кўламдаги тинчлик ва хавфсизлик фикр-мулоҳазаларига амал қилган тақдирда шундай аҳдлашувга эришиш мумкин. Учрашувда вакиллари қатнашаётган давлатлар Европада ядро қуролларини чеклаш тўғрисидаги Женева музокараларига айни шу позицияларда туриб ёндошмоқдалар.

Учрашувда ҳозирги пайтда мавжуд ўртача олисликка учириладиган ядро қуролларини адолатли тарзда қисқартиришга қаратилган совет таклифлари батамом қўллаб-қувватланаётганлиги изҳор этилди. Учрашув қатнашчилари бу йил музокараларда ўртача олисликка учириладиган янги ядро ракеталарини Европада жойлаштирмаслик тўғрисида ва ўртача олисликка учириладиган мавжуд воситаларни қисқартириш ҳақида аҳдлашувга эришиш учун ҳамма ишни қилишга даъват этадилар. Бундай аҳдлашув ҳар иккала томон учун мақбул таклифларга асосланган бўлур эди.

Учрашув қатнашчилари шунга аминдирларки, ҳар иккала томон тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципига қатъий риоя этган тақдирда стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартириш тўғрисидаги музокаралар конструктив изга ўтказилиши мумкин ҳамда ана шу музокараларда ялпи тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос бўлиб тушадиган ўзаро мақбул аҳдлашувга эришиш мумкин.

Учрашув қатнашчилари ҳар қандай турдаги қуролни космик фазода жойлаштиришни тақиқлаш тўғрисидаги музокараларни тезроқ бошлаш, қуролланиш пойгасининг космосга ёйилиши имкониятига барҳам бериш зарур деб ҳисоблайдилар.

Учрашув қатнашчилари халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатларини кўзлаб:

ядро қуролига эга бўлган барча давлатларнинг ва аввало СССР билан АҚШнинг ядро қуролларини дарҳол кўпайтирмай қўйиш;

ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисида ҳали ўз зиммасига мажбурият қабул қилмаган ядро қуролига эга бўлган давлатлар шундай мажбуриятни олишлари зарур, деб комил ишонч билдирадилар.

Учрашувда қатнашаётган давлатлар НАТОга аъзо бўлган давлатларга яна мурожаат этиб 1984 йилнинг 1 январидан бошлаб ҳарбий харажатларни кўпайтирмаслик тўғрисидаги ҳамда бўшайдиган маблағлардан иқтисодий ва социал тараққиёт, шу жумладан ривожланаётган мамлакатларни иқтисодий ва социал тараққий эттириш эҳтиёжлари йўлида фойдаланадиган бўлиши учун шундан кейинги даврда ҳарбий харажатларни ўзаро амалий қисқартириш борасидаги конкрет тадбирлар ҳақида битимга эришиш учун бевосита музокараларни дарҳол бошлашга даъват қиладилар. Улар НАТО давлатлари бу даъватга жавоб қайтарадилар деб умид билдирадилар.

Улар НАТО давлатлари Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар билан Шимолий Атлантика Шартномасига аъзо бўлган давлатлар ўртасида ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинчлик муносабатларини қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги дунёдаги барча давлатлар учун очиқ бўлган шартнома хусусидаги таклифни амалий равишда кўриб чиқишга киришишга рози бўлажакларини ҳам кутадилар.

Учрашувда вакиллари қатнашаётган давлатлар Европа шимолида, Болқон ярим оролида ва Европа қитъасининг бошқа районларида ядросиз зоналар вужудга келтириш тўғрисидаги таклифларни амалга ошириш, шу масалалар юзасидан тегишли музокаралар ўтказиш керак деган фикрни яна билдирадилар.

Мадрид учрашувини Европа халқлари кутганидек бўлиб чиқадиган ҳамда Европада ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига ҳамда қуролсизланишга бағишланган конференция чақирилишини, Хельсинкида бошланган кўп томонлама жараённинг давомийлигини таъминлайдиган ижобий натижалар билан тезроқ тугалланишининг аҳамияти ва зарурлиги таъкидлаб ўтилди. Бу кескинликни юмшатиш, тинчлик ва ҳамкорлик сиёсатини қарор топтиришга қўшилган муҳим ҳисса бўлур эди.

Қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва халқаро вазиятни соғломлаштириш соҳасида етилган масалалар юзасидан конкрет аҳдлашувларга эришиш учун энг кўп куч-ғайрат сарфлаш, музокараларни амалий, ижобий руҳда олиб бориш, музокараларни силжитиш учун қулай муҳитни вужудга келтиришга кўмаклашувчи қадамлар қўйиш ва музокараларни мураккаблаштириш мумкин бўлган ҳаракатларни қилмаслик зарур.

Учрашувда вакиллари қатнашаётган давлатлар НАТОнинг ҳаракат доираси кенгайтирилишига ёки бирон бир янги ҳарбий-сиёсий гуруҳлар ташкил этилишига олиб борадиган ҳар қандай қадамларга қарши чиқажакларини яна бир бор зўр куч билан таъкидлайдилар. Ўз навбатида эса улар ўз иттифоқининг ҳаракат доирасини кенгайтиришга интилмаётганликларини ва бу йўналишда бирон бир қадамлар қўйилишини назарда тутмаётганликларини билдирадилар.

Учрашувда қатнашаётган давлатлар тинчлик ва ўз хавфсизлиги манфаатларига асосланиб, улар ўзларига нисбатан ҳарбий устунликка мутлақо йўл қўймасликларини билдирадилар. Улар энг паст даражада кучлар мувозанати таъминланиши учун қатъиян курашмоқдалар. Шу муносабат билан улар мазкур масала хусусида ўзларининг олий давлат органлари эълон қилган позицияга эътиборни жалб қиладилар.

Улар бугунги Европадаги территориал-сиёсий реалликлар бузилмаслиги хусусида ўзларининг принципиал позициясини ҳам таъкидлайдилар.

Учрашувда вакиллари қатнашаётган давлатлар тинчликни қуролланиш пойгаси йўлидан бориб мустаҳкамлаш мумкин эмаслигига қатъий аминдирлар. Улар қуролланиш пойгаси авж олдирилишига қарши изчил курашмоқдалар. Қурол-яроғларни чеклаш, қисқартириш ва йўқ қилиш, қатъий халқаро контроллик остида ёппасига ва батамом қуролсизланишга олиб борувчи тадбирларгина инсониятга мустаҳкам ва ишончли тинчликни келтириши мумкин.

Европада ҳамкорлик ва хавфсизликка бағишланган кенгашда қатнашган ўттиз беш давлат Хельсинки Якунловчи актида кескинликни юмшатишни муқаррар, шунингдек тобора ҳаёт-бахш ва ҳар томонлама ғоят кенг қамровли жараёнга айлантириш мажбуриятини тантанали суратда зиммасига олган эди. Ана шу давлатлар барча соҳаларда ўз ўрталарида яхшироқ ва яна ҳам қалинроқ муносабатларни ривожлантиришга ва шу тариқа ўзларининг ўтмишдаги муносабатлари характеридан келиб чиқадиган қарама-қарши туришни бартараф этишга ҳамда яхшироқ ҳамжиҳатликка интилажакларини якдиллик билан билдирган эдилар.

Учрашувда қатнашаётган давлатлар ана шу юксак мажбуриятларнинг руҳи ва ҳарфига амал қилиб, ўзларининг бошқа давлатлар билан муносабатларини бундан буён ҳам тинч-тотув яшаш негизида ривожлантираберадилар. Улар Европа мамлакатларини Европани ядро хавф-хатаридан халос этиш, Европани ҳам ўртача олисликка учириладиган, ҳам тактик ядро қуролидан холи бўлган тинчлик қитъасига, барча давлатлар тўла тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро ҳурмат асосида, ўз халқларининг тараққиёти ва фаровонлиги, Европада ва бутун дунёда осойишталик, ҳамжиҳатлик ва хавфсизлик манфаатларини кўзлаб ҳамкорлик қиладиган қитъага айлантириш учун барча зарур ишларни қилишга даъват этадилар.

Улар Шимолий Атлантика иттифоқига аъзо бўлган мамлакатларга дунёдаги барча мамлакатларга мурожаат қилиб, ҳозирги халқаро муносабатлар ривожланишининг хатарли тенденцияларини сергаклик билан объектив равишда баҳолашга ва инсониятнинг энг чуқур манфаатларига мос бўлиб тушадиган оқилона хулосалар чиқаришга қатъий даъват этадилар.

Улар аҳвол бундан ҳам ёмонлашувининг олдини олишга қодир амалий қадамлар қўйиш мақсадида ўзларининг куч-ғайратларини ижтимоий-сиёсий тузумларидан қатъи назар барча мамлакатларнинг, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун курашаётган барча кишиларнинг куч-ғайратлари билан бирлаштиришга тайёр эканликларини изҳор этадилар. Бунинг учун вақтни бой бермаслик керак.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидан иштирок этган учрашув қатнашчилари.

ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМИ КУНДАЛИГИ

НОБУД БЎЛМАЙДИ

Маматқул ака ғалла ўрими бошланиши олдидан бригада аъзоларини йиғди.

— Чайқалиб турган ғаллазорга бир қаранглар-а, — деди у. — Апрель ойининг охири ва май ойининг бошларида ёққан ёмғирдан сўнг ғалламиз жуда ҳам етилди. Йил бошида 15 центнердан ҳосил оламиз, деб ваъда қилган эдик. Бугун эса пайкаллардан бемалол 18 центнердан хирмон кўтариш мумкин. Бунинг учун ғалланинг бир бошоғини ҳам нобуд қилмаслик керак. Етилган ҳосилни қисқа вақт ичида саранжомлаб олишимиз лозим.

Маматқул ака «Олмалиқ» совхози ғаллачилик бригадасининг раҳбари. Бригада аъзолари бу йил 700 гектар ерга ғалла экишган. Ҳозир ўрим қизғин давом этяпти.

Маматқул ака совхоз халқ контроли группаси раисининг ўринбосари сифатида ўрим сифатини алоҳида кузатиб турибди. У пайкалларни айланиб юриб, механизаторлардан бирини тўхтатди.

— Ука, комбайн ғаллани юзалаб ўраяпти-ку. Унда бизни сомонсиз қолдирасан. Сомон моллар учун энг тўйимли озуқалардан ҳисобланади. Шунинг учун ғаллани ерга тақаб ўриш керак.

Механизатор йигит эътиборсизлиги учун уялиб кетди. Дарров комбайннинг ўрим тишларини создади.

Маматқул Нишонов бригада назоратчилари билан бирга ўтган ойларда турли соҳалар бўйлаб 24 марта рейд ўтказди. Уларнинг кўпчилиги етилган ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиштириб олишга қаратилди. Э. Ҳасанов, Э. Алматов, П. Турғунов каби актив назоратчилар ўз вазифаларини аъло даражада бажариш билан бирга жамоатчилик топшириғини ҳам сидқидилдан адо этмоқдалар. Ҳозир ўриб олинган ғалла ҳосили пешма-пеш омборларга жўнатилмоқда. Ўрим сифатли бормоқда.

О. ХУШНАЗАРОВ,
Оҳангарон райони.

ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИКЛАРГА ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

ГЎШТ, СУТНИ ЕТАРЛИ ЕТИШТИРАМИЗ

«ЗАФАР» йўл қурилиш ва ремонт қилиш бошқармаси райондаги илғор ташкилотлардан ҳисобланади. Йўлсозлар ҳар йили план-топшириқларини муваффақиятли бажариб келмоқдалар. Улар қишлоқларда янги йўллар қуриб, мавжудларини равон этиб, меҳнаткашларнинг олқишига сазовор бўлмоқдалар. Йўлсозлар ёрдамчи хўжаликни ҳам ривожлантириб бормоқдалар.

— КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бериш, Озиқ-овқат программасига оз бўлсада ҳиссамизни қўшишга аҳд қилиб, ёрдамчи чорвачилик хўжалиги ташкил қилдик, — дейди бошқарма бошлиғи Турғунали Ғозиев. — Бор имкониятлардан фойдаланиб, сигир ва новвослардан иборат ферма ташкил этдик. Ўтган йилиёқ ишчиларга 2300 килограмм бепул қаймоқли сут етказиб берилди, 1100 килограмм гўшт сотилди.

Бошқарма маъмурияти ёрдамчи хўжаликни янада кенгайтириш, ишчи-хизматчиларни бепул сут, арзон гўшт билан таъминлашни янада яхшилашга қаратилган янги тадбирларини белгилади. Фермадаги новвослар сони ўн биттага етказилади. 1600 килограмм гўшт етиштирилади. Ҳар бир ишчи ўрта ҳисобда 25 килограмм гўшт билан таъминланади. Сигирлар сони икки баравар оширилади.

Чорвачиликни ривожлантириш учун, аввало, унинг озуқа базасини мустаҳкамлаш керак. Бу муаммо ҳам муваффақиятли ҳал этилди. «Октябрь 46 йиллиги» совхози билан Овчилик хўжалиги чегарасидаги фойдаланилмаётган ердан 10 гектар ўзлаштирилиб, маккажўхори экилди. Ками билан 500 тонна силос бостирилади. Шунингдек, табиий ўтлардан анчагина миқдорда пичан тайёрланади.

Шу кунларда мавжуд чорва моллари яхши парвариш қилинмоқда. Бунда молбоқар Абдусалом Субанов, сигир соғувчи Васфие Хусаиноваларнинг хизматлари каттадир.

— Чорвачиликни ривожлантира бориб, — дейди бошқарма касаба союз комитети раиси, ёрдамчи хўжалик бошлиғи Абдусоли Қаюмов, — ўн биринчи беш йиллик охирига бориб, ишчи-хизматчиларимизга зарур бўлган барча гўшт, сутни ўзимиз етиштирамиз.

К. БЕГМОНОВ.

ДОИМИЙ КОМИССИЯ ЁРДАМ БЕРДИ

Олмалиқ шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари ўтган йили товар маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планларини ошириб бажардилар. Планда белгилангандан ташқари 12 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг 22 проценти давлат Сифат белгиси билан тақдим этилди. Олмалиқ кон-металлургия комбинати, гўшт комбинати, маиший химия заводи ва бошқа коллективлар бу кўрсаткичларга салмоқли улуш қўшдилар.

Бу ютуқларда шаҳар Совети депутатлари ва ижроия комитетининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. XVIII чақириқ маҳаллий Советларга сайловлардан буён саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш масалалари шаҳар Советининг сессия ва йиғилишларида қарийб 20 марта муҳокама қилинди. Социалистик мусобақани ташкил этиш ва уни янада ривожлантириш тадбирлари 13 марта кўриб чиқилди. Меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш даражасини ошириш сессия ва кенгашларнинг асосий кун тартибида турибди. Ижроия комитет корхоналар иши, халқ хўжалик планларининг бажарилиши, товар маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, янги қувватлардан фойдаланиш масалаларини мунтазам ўрганиб боряпти, муҳокамада билдирилган таклифлар ва қабул қилинган қарорлар ижроси устидан доимий назорат ўрнатилган.

Шаҳар Совети доимий комиссиялари муҳим ва актуал масалаларни ижроком кенгашларига тайёрлаш ва мавжуд камчилик-нуқсонларни аниқлаб, бартараф этишда активлик кўрсатмоқдалар. Жумладан, транспорт, йўл қурилиши ва алоқа бўйича доимий комиссиясининг фаолияти эътиборга сазовордир. Бир неча йилдан буён А. Шатицин раислик қилаётган бу комиссия яқинда шаҳар алоқа узели ишларини ўрганиб чиқди. Аниқланган камчиликлар юзасидан навбатдаги кенгашда автомат-телефон станцияси раҳбарларининг ҳисоботи тингланди. Шунингдек, шаҳар пассажир транспорти фаолиятидаги айрим камчиликлар доимий комиссиянинг рейд ва текширишларида батафсил анализ қилиниб, уларни бартараф этиш тадбирлари амалга оширилмоқда.

Р. Гольдман раислик қилаётган соғлиқни сақлаш ва социал таъминот бўйича доимий комиссия ҳозиргача уч марта кенгаш ўтказди. Ҳар бир кенгаш олдидан даволаш муассасаларининг капитал ва жорий ремонти, медицина-даволаш ускуналари

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

билан қай тариқа таъминланганлиги, аҳолига социал таъминот хизмати кўрсатиш даражаси пухта ўрганиб чиқилди. Шу туфайли муҳокама аниқ фактларга асосланди, таъсири ҳам катта бўлди. Турар-жой, коммунал хўжалиги ва ободонлаштириш доимий комиссияси ўз кенгашларида уй-жой фонди ва маданий-маиший объектлар қурилишини синчиклаб таҳлил қиляпти.

Шаҳар ижроия комитети йирик корхона ва қурилиш ташкилотларида депутатлик группалари ва постларини ташкил этиб, уларнинг жанговарлигини оширишга алоҳида аҳамият бермоқда. Ҳозирги кунда 13 та халқ вакиллари группаси корхоналарда меҳнат унумдорлигини ошириш, мавжуд ресурслардан самарали фойдаланиш, ишчи-хизматчиларга зарур шарт-шароитлар яратиб беришга бош-қош бўлмоқда. А. Шкуратко, С. Евдокимова, Л. Шучинов бошчилик қилаётган депутатлик группалари эса план топшириқларини ўз вақтида адо этиш ва объектларни белгиланган муддатда фойдаланишга топширишда намуна кўрсатмоқдалар. Бу группаларнинг активлиги туфайли 10 минг номерли автомат-телефон станциясини монтаж қилиш учун жиҳозларга буюртма берилди, уларнинг дастлабки қисми белгиланган объектларга етказилди.

Доимий комиссиялар меҳнаткашларнинг хат, ариза ва шикоятлари билан ишлашга ҳам кенг жалб этилганлар. Ҳозиргача 79 та ариза ва шикоятлар депутатлар томонидан ўрганилиб, ҳал этилди.

Наказларнинг бажарилишини доимий назорат қилиш тажрибаси кенг қўлланиляпти. Бу масала доимий комиссияларнинг йиғилиш ва кенгашларида беш марта муҳокама қилинди. Бу эса шаҳар Совети депутатларига билдирилган наказларга катта таъсир кўрсатяпти.

Шаҳар Совети ижроия комитети ва депутатлари зиммасида ҳали бажарилиши лозим бўлган катта вазифалар турибди. Жумладан, пионерлар уйи қурилиши, марказий йўлни қайтадан реконструкция қилиш, яшил тўсиқлар зонасини кенгайтириш, болалар касалхонасини фойдаланишга топшириш ва бошқа қатор наказлар келгуси хўжалик йили планига киритилган. Уларнинг амалга оширилиши ҳам шаҳар ижроия комитети билан бир қаторда тегишли доимий комиссиялар аъзоларининг ҳамиша диққат марказида.

А. БОБОБЕКОВ.

МУТАХАССИСЛАР ТАВСИЯ ҚИЛАДИЛАР

ҲАШАРОТ ТАРҚАЛМАСЛИГИ УЧУН...

РАЙОНИМИЗ меҳнаткашлари бу йил юз минг тонна сабзавот, 18 минг тонна узум, 13 минг тонна мева, 17 минг тонна картошка етиштириш ва давлатга сотиш учун астойдил курашмоқдалар. Албатта, бундай юксак марраларни эгаллаш учун барча майдонлардаги экинларга ўз вақтида сифатли ишлов бериш билан бирга ҳосилга жиддий зарар етказувчи турли қишлоқ хўжалиги зараркунандалари — ҳашаротлар ва касалликлардан уларни муҳофаза қилиш даркор. Бу иш билан колхоз ва совхозларда 40 га яқин олий ҳамда ўрта маълумотли мутахассислар шуғулланишмоқда. Уларга 45 трактор ва бошқа кўплаб машина-механизмлар бириктиб қўйилган. Биз ҳар ўн кунда барча хўжаликларнинг экин майдонлари, узумзор ва мева боғларини назоратдан ўтказиб турибмиз. Текширув давомида аниқланган айрим касалликлар ва ҳашаротларга қарши зудлик билан тадбирий чоралар ишлаб чиқилди.

Масалан, токзорларда «Оидиум» (ун шудринг) касаллигининг олдини олиш учун барча майдонларда энг аввало хомток ишлари сифатли ўтказилди, олтингугурт кукуни билан чанглатилди. Кун иссиқ пайтда олтингугуртнинг сувдаги эритмаси «СП-80» препаратидан фойдаланиш йўлга қўйилди.

Районимизда 1500 гектар узумзор бор. Бу токзорларга ҳозир иккинчи маротаба дори сепилмоқда. Агар токзорларга «Антракноз» (қора доғ) касаллиги тушганлиги аниқланса, зудлик билан «СП-80» препаратига «Цинеп» ёки «Купрозон» дорилари қўшиб ишлатилиши лозим.

Шунингдек, токзорларда узум бошларига зарар етказувчи «Гроздевая листовертка» деб номланган ҳашарот ҳам хавфлидир. Бизнинг шароитимизда унга қарши «Вофотокс», «СП-80», «Купрозон» ёки «Цинеп» дорилари қўлланилади. Ҳозир районимиз узумзорларида бу ҳашаротлар деярли учрамаяпти.

Мавжуд 3 минг гектар олма боғлари қиш мавсумида ҳашаротларга қарши «Днок» препарати билан дориланган эди. Дарахтлар гуллашдан олдин эса яна «Фозолон», «Купрозон» ёки «Цинеп», шунингдек, «СП-80» препаратлари билан ишланди. Бу тадбирлар «Парша», «Ун шудринг» касалликлари ва олма қурти тарқашининг олдини олишда муҳим омил бўлди.

Об-ҳавонинг ноқулай келиши туфайли сабзавот экинларида ҳам шира, «Оқ канот», «Трипс» каби сўрувчи ҳашаротлар жонланиб қолди. Уларга қарши хўжаликларда БИ-58 ва «Дендробацилин» препаратлари қўлланиляпти. Шунингдек, помидорда «Кўсак қурти», карамда «Карам куяси» ва «Карам белянкаси» сингари кемирувчилар ҳам бор. Бу ҳашаротларни қириб ташлашда ҳам юқорида айтилган препаратлардан фойдаланмоқдамиз. Бироқ бу иш ҳосил йиғиштириб олинишига бир ой муддат қолганда тўхтатилиши шарт.

Ҳозирда ўртаки ва кечки картошка майдонларида «Илдиз қурти» (кузги тунлам)га қарши профилактик тадбир ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Биз бу ишни амалга оширишда «кунжара пирманкаси»дан фойдаланамиз.

Албатта, атроф-муҳитга энг биринчи галда одамларнинг, қолаверса, чорва молларининг соғлиғига зарар етказмаслик учун бу препаратларни ишлатишнинг қонун-қоидаларига қатъий амал қилиш керак. Биз шу мақсадда ҳашаротга қарши курашнинг биологик усулини ҳам кенг қўллашга ҳаракат қилмоқдамиз.

Бу соҳада «Маданият», «Октябрь» колхозлари ҳамда «Қибрай» совхозларида бирмунча яхши тажрибалар тўпланган. Мазкур хўжаликлар лабораторияларда тайёрланган ҳашаротлар кушандалари — трихограммалар 3 минг гектардан ортиқ ерга қўйилди ва яхши натижаларга эришилди.

Ҳозир Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-текшириш институти ва Тошкент қишлоқ хўжалик институти олимлари Ленин номли колхозда «Оқ канот» ҳашароти қуртларига қарши «Трихопорус» кушандасидан фойдаланишни тажрибадан ўтказмоқдалар. Биз бу тажрибанинг самараси яхши бўлиши ва келгусида кенг қўлланилишидан умидвормиз.

Биз агроном-энтимологлар — «Правда» колхозидан Рашид Назаров, Р. Мусамуҳамедов номли совхоз-заводидан Очил Тўёқмергенов, «Қибрай» совхоз-заводи бош агрономи Сергей Зородин сингари мутахассислар ишидан, айниқса, хурсандмиз. Уларнинг ғайрат-шижоатлари туфайли зараркунандалар ўз вақтида аниқланиб, тезда бартараф этиляпти, мўл ҳосил тақдири хавфдан халос бўляпти.

Х. ОБИДОВ,
«Сельхозхимия» Орджоникидзе район бирлашмаси раисининг ўринбосари.

МЕҲНАТ СЕМЕСТРИ

ҚУРИЛИШЛАРГА БОРАДИЛАР

ЎҚУВ ЙИЛИНИ муваффақиятли тугаллаган Меҳнат Қизил Байроқ орденли В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети студентлари меҳнат семестрини бошлаш арафасида турибдилар. Бу йил 1850 нафар йигит ва қиз Тюмень областида, пойтахт областимизнинг Олмалиқ шаҳри, Пискент ва Калинин районларида, шунингдек, ўзининг 2 минг йиллик юбилейини нишонлашга тайёргарлик кўраётган Тошкент шаҳри қурилиш объектларида меҳнат қиладилар. Улар жами 1 миллион 485 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирадилар.

Ўқиш ва жамоат ишларида актив иштирок этаётган студентлардан 57 нафари эса интернационал студент қурилиш отрядлари сафида Чехословакия, Венгрия, Югославия, Германия Демократик Республикаси сингари қардош социалистик мамлакатларга йўл олишади. Улар Прагадаги Карлов университети, Лейпциг шаҳридаги Карл Маркс номли университет, Будапештдаги Этвеш Лоранд университети, Скопье шаҳридаги Кирилл ва Мефодий университетлари ёшлари билан ҳамкорликда меҳнат қилиб, тинч бунёдкорлик ишларига муносиб ҳисса қўшадилар.

— Студентларимиз яратувчилик ишларида фаол иштирок этиш билан бир қаторда ишчилар ҳузурида, пионер ва ўқувчилар дам олиш зоналарида бўлишиб, шу куннинг долзарб мавзуларида лекция, суҳбатлар ўтказадилар, — дейди университет комсомол комитети секретарининг меҳнат тарбияси бўйича ўринбосари Ҳасан Абзалов. — Ўндан ортиқ бадиий ҳаваскорлик тўгаракларидан ташкил топган ансамблимиз концерт программаларини намойиш этадилар.

А. ҒУЛОМОВ.

ЧОРВАМИЗ ЖОНКУЯРЛАРИ

ЮЛДУЗХОН

ЮЛДУЗ сут-товар фермасига етиб келганида навбатчи молбоқар чол уни одатдагидай ҳазил-хузил билан қарши олди:

— Бугун ҳам ҳаммадан илгари келдингми, қизим. Юлдузларнинг уйқу билмаслиги рост эканда.

Қиз отахоннинг сўзларидан ўнғайсизланди.

— Жуда ошириб юборманг, отахон. Ишни уйқусида босган ютади, дейсизку ўзингиз ҳамиша.

— Баракалла, қизим, — жилмайди отахон. — Ишингдаги ҳозирги барака ҳеч вақт аримасин.

Юлдуз охурларга майдаланган кўк беда солди. Сут идишларини яна бир марта чайиб, қуруқ дока билан артди. Сўнг сигирлар елинини илиқ сув билан чайиб, соғишга тайёрлади.

Қиз сигирлар елинига соғиш аппаратларини ўрнатиб бўлганда фермага бирин-кетин бошқа сут соғувчилар ҳам кириб кела бошладилар.

— Тушингизда ҳам фермани, сигирларни кўриб чиқасизми дейман, Юлдузхон? — тегишди дугоналаридан бири. — Тонг отмай фермадасиз-а!

— Балки шундайдир, — кулиб қўя қолди говмушлари атрофида парвона бўлиб юрган Юлдуз дугонасининг ҳазилига жавобан.

Юлдуз соғишни ҳаммадан олдин тугатди. Янги соғилган сутни бидонларга қуяр экан, димоғига таниш ажиб ҳид урилди. Шунда қиз беихтиёр ўрта мактабни тугатиш олдида онаси Закира опа билан бўлган суҳбатни эслади.

...Кечки соғишдан қайтган онаси олдига дастурхон ёзди. Закира опа қизи тайёрлаган серқатиқ маставани иштаҳа билан ичар экан, бугун кечагидан кўп сут соғиб олганлигини айтди.

— Шундай дейсиз-у, чарчаганга ўхшамайсиз, ойи?

— Кишини иш чарчатмайди, ёқмаган иш билан шуғулланиш чарчатади, — деди қизининг саволига жавобан Закира опа. — Янги соғилган, буғи чиқиб турган сутни кўрганимда, унинг ҳиди димоғимга урилганида чарчаганим ёзилади.

Онасининг сўзларини берилиб тинглаб ўтирган Юлдуз кўпдан бери кўнглига тугиб юрган фикрини айтиш пайти келганини пайқади.

— Ойи, мен ҳам сизнинг изингиздан борсам?..

— Нима, сут соғувчи бўлсам демоқчимисан?

— Ҳа, нима қилипти. Мана сиз соғувчи бўлиб иззат-ҳурмат қозоняпсиз-ку. Даромадингиз ҳам дурустгина.

— Буни яхши ўйлабсан, қизим. Аммо шунчаки ҳавас қилаётган бўлсанг, янглишасан.

...Орадан кўп ўтмай ўрта мактабни тугатган Юлдуз онаси соғувчи бўлиб ишлаётган фермага кириб келди ва мудирга мақсадини айтди.

— Сут соғувчи бўлмоқчиман, дегин, — хурсанд бўлди мудир.

Ўз меҳнати фаолиятини фермадаги илғор сут соғувчилардан бири бўлган онаси қўл остида шогирдликдан бошлаган қиз тез орада мустақил ишлашга ўтди. Ёш сут соғувчининг касбига чексиз меҳр қўйганлиги, уқувлилиги, билмаганини тажрибали ҳамкасбларидан сўрашдан тортинмаслиги ўз самарасини берди.

Юлдуз Дамашева эндиликда Янгийўл районидаги У. Юсупов номли аграр-саноат бирлашмаси сут-товар фермасининг моҳир сут соғувчиларидан бири ҳисобланади. Ўтган йили ўзига бириктилган сигирнинг ҳар биридан 4000 килограммдан сут соғиб олиб, ҳамкасблари ўртасидаги социалистик мусобақада энг юқори кўрсаткичга эришди.

Бу йил у бир группа илғор сут соғувчилар билан биргаликда ўн биринчи беш йилликнинг марказий — учинчи йилида ҳар бош сигирдан 4500—6500 килограммдан сут соғиб олиш юзасидан райондаги барча ҳамкасбларга очиқ хат билан мурожаат этди. Ҳозир ташаббускор қиз ўзига бириктилган 20 бош сигирнинг ҳар биридан 4500 килограммдан сут соғиб олиш юзасидан берган юксак ваъдасига яраша ишламоқда.

М. ПЕЙСЕНОВ.

Халқаро ҳаёт

ИККИ ТАШКИЛОТНИНГ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

ДАМАШҚ, 27 июнь. (ТАСС). Бу ерда Фаластин халқ озодлиги фронти (ФХОФ) сиёсий бюроси билан Фаластин озодлиги демократик фронти (ФОДФ) сиёсий бюросининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Ҳозирги сиёсий аҳвол, шунингдек иккала ташкилот ўртасидаги муносабат масалалари кўриб чиқилди. Эълон қилинган ахборотда айтилишича, иккала фронтнинг умумий ҳарбий ва сиёсий раҳбарлигини тузишга қарор қилинган, бу раҳбарлик сиёсий аҳвол учун ва уларга қарашли ҳарбий бўлинмалар учун жавобгар бўлади. Иккала фронт ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва уларнинг сафларини бирлаштириш мақсадида мана шу тадбир кўрилди.

Сурия президенти Ҳ. Асад ФХОФ Бош секретари Ж. Хабаш бошчилигидаги шу фронт делегацияси билан учрашди. САНА агентлигининг хабар қилишича, томонлар араблар дунёсидаги вазият хусусида фикрлашиб олдилар, сионизм билан империализм араб мамлакатларига тазйиқ ўтказиш соҳасида қўяётган қадамларнинг хавф-хатарини уқтириб ўтдилар. Сурия президенти Фаластин ҳаракатининг барча отрядлари бирлигини ва Фаластин озодлик ташкилоти (ФОТ) бирлигини сақлаб қолиш муҳимлигини таъкидлади. Сурия, деди Ҳ. Асад, доимо ўзининг принципиал позициясига амал қилиб, фаластинлик араб халқи ўзининг қонуний ҳуқуқларига эришмагунча, шу халқ тарафини олаверади.

Фаластин ВАФА агентлигининг хабар қилишича, фаластинликлар ФАТҲ ташкилотининг Дамашқдаги доимий вакили ғарбдаги оммавий ахборот воситаларининг Сурия территориясида ФАТҲга қарашли барча бюро ва ваколатхонани ёпиб қўйиш тўғрисида қарор қабул қилганлиги ҳақидаги хабарларини рад этди. ФАТҲ ваколатхоналари ва бюроларини ёпиш хусусида ҳеч қандай қарорлар қабул қилинмаганини таъкидлаймиз, деб уқтирди у, ФОТ ва ФАТҲнинг ваколатхоналари Сурия территориясининг ҳамма жойида бундан буён ҳам иш кўра берадилар.

Дамашқда Жазоир Ташқи ишлар министри А. Т. Иброҳими билан ФОТ Бош секретари Н. Хаватманинг учрашуви бўлиб ўтди. Томонлар фаластин саҳнасидаги ва Сурия-Фаластин муносабатларидаги ўзгаришларни муҳокама қилдилар, деб хабар қилади ВАФА агентлиги. Иброҳими ФОТ доирасидаги миллий бирликни сақлаб қолиш ишида Фаластин революциясининг ватанпарвар кучлари ғоят муҳим роль ўйнаётганликларини таъкидлади. Жазоир Фаластин революциясини қўллаб-қувватлаш сиёсатини ҳамда ФОТ бирлиги ва мустақиллигини сақлаб қолиш мақсадида унинг ичида рўй берган зиддиятларни бартараф этиш сиёсатини давом эттира беради, деди Жазоир министри.

Агентликларнинг хабарларига қараганда, Я. Арафат ҳозир Тунисда турибди, яқин вақт ичида у Жазоирга йўл олади.

АСОСИЙ АЙБДОР — АҚШ ҲУКУМАТИ

МАНАГУА, 27 июнь. (ТАСС). Яқинда Гондурасда Америка журналистларининг ҳалок бўлганлиги учун асосий айбдор Қўшма Штатлар ҳукуматидир. Бу ҳукуматнинг сиёсати Марказий Америкада уруш оловини ёқишга қаратилган. Сандиночилар Миллий озодлик фронти миллий раҳбарлигининг аъзоси, Никарагуа миллий уйғониш ҳукумати раҳбарлик кенгашининг координатори Даниэль Ортега шундай деди.

У телевидение орқали сўзлаган нутқида журналистларга хоҳ Гондурас армиясининг солдатлари бўлсин, хоҳ собиқ сомосачилар бўлсин, бундан қатъий назар журналистларнинг ўлими учун Вашингтон маъмурияти жавобгардир, деб таъкидлади. Айни шу маъмурият Никарагуа суверенитетига таҳдид қилаётган контрреволюцион тўдаларни қурол-яроғ билан таъминлаб турибди ва қўллаб-қувватламоқда. Американинг жосуслик маҳкамаси сомосачи газандаларнинг мамлакатимиз шимолида ҳам, жанубида ҳам жинояткорона ҳужумларини мувофиқлаштириб турибди.

АМЕРИКА ЁШЛАРИНИНГ ҚИСМАТИ

НЬЮ-ЙОРК, 27 июнь. (ТАСС). Нью-Йоркда 150 минг йигит ва қиз ишсиздир. «Интерфейс» жамоат тадқиқотчилик ташкилоти ана шу маълумотларни эълон қилди. Ташкилот бу маълумотномада 16 ёшдан 21 ёшгача бўлган йигит ва қизларнинг 40 проценти ишсиз эканлигини ҳам маълум қилади. Бу эса Америка ёшлари ўртасидаги жами ишсизликнинг ўртача кўрсаткичидан бир ярим баравардан зиёд кўпдир.

ХАВФЛИ РЕЖАЛАРГА ҚАРШИ

ОТТАВА, 27 июнь. (ТАСС). Канадаликлар ўз мамлакатларини Американинг қанотли ракеталари синаладиган майдонга айлантиришни истамайдилар. 200 дан ортиқ урушга қарши касаба союз, диний, хотин-қизлар ва ёшлар ташкилотларининг вакиллари бош министр П. Трюдога топширган очиқ хатида шу ҳақда гапирилган.

Канадиан пресс агентлигининг хабар беришича, мамлакатда чиқариладиган барча газеталарнинг редакцияларига ҳам юборилган мактубда таъкидланганидек, Американинг қанотли ракеталарини мамлакат территориясида синаш режаларидан Канаданинг воз кечиши «қуролланиш пойгаси янги босқичида иштирок этмасликка қатъий бел боғлаганлигимизни намойиш қилган бўлур эди».

Ядровий ракеталарни синашга қарши коалиция вакили Л. Эксон хонимнинг сўзларига қараганда, бу ҳужжат Канада халқининг Америка ҳарбийларининг хавфли режаларига берган жавобидир.

БИРИНЧИ РЕЙС

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон геология хизматининг «Самудра мантхан» деган илмий-тадқиқот кемаси Андаман ороллари соҳили сари биринчи рейсга чиқди. Кемада денгиз туби минерал ресурсларини ўрганишга мўлжалланган замонавий машина-ускуналар ўрнатилган.

Шу кема ёрдамида ўтказиладиган тадқиқотлар келгусида денгиз тубидан қимматли минералларни қазиб олишни ташкил этиш, шунингдек сув остидан қувур ва кабеллар ўтказиш учун зарур геологик карталар тайёрлашга ёрдам беради. Мутахассислар Ҳиндистон соҳиллари бўйлаб турли районларда олтин, олмос, гранит, илменит, сиркон, магнитид, нодир ер минераллари конларини топишни мўлжалламоқдалар. Улар қитъа қирғоқ бўйининг нарёғидаги иқтисодий зонадан таркибида кобальт, марганец, никель, ванадий бўлган полиметалл руда запасларини топишмоқчи.

(ТАСС).

ГДР. Карл Маркс-Штадт округидаги Аннаберг ишлаб чиқариш корхонасида хилма-хил электр жиҳозлари тайёрланади. Бу корхона маҳсулотини турар-жой қурилишларида, кемасозликда, шунингдек турли саноат қурилишларида учратиш мумкин.

Суратда: корхонанинг тайёр маҳсулотларини текшириш участкасида.

АДН—ТАСС фотоси.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

КОБУЛ

АДР Министрлар кенгаши Амударё соҳилидаги Ҳайратон шаҳрини кенгайтириш бош планини тасдиқлади. Совет архитекторларининг кўмаги билан ишлаб чиқилган планда 600 гектардан зиёд территорияда барча қулайликлари бўлган замонавий, кўп қаватли уйлар, савдо ва маданият марказлари қуриш кўзда тутилади. Ҳайратонга кўчиб келадиган 40 минг аҳолининг кўпчилиги бу ердаги дарё портида ҳамда комерсия юкларини қабул қиладиган базада хизматга киради.

БОНН

«Врачлар тинчлик ва қуролсизланиш учун» деб аталган маҳаллий ташкилот аъзолари Ғарбий Европада Американинг ўртача олисликка учириладиган янги ядро ракеталарини жойлаштиришга қарши норозилик билдирдилар. Улар Европа парламенти депутатларига йўллаган хатда НАТОнинг ядровий «қўшимча қуролланишига» қарши кескин чоралар кўришга даъват этдилар.

ҒАРБИЙ БЕРЛИН

Бу ердаги тинчлик учун курашчилар ташкилотлари шаҳар Кройцберг районидаги «Немис тинчлик жамияти» ва «Тинчликни ҳимоя қилиш йўлидаги ташаббус» ташкилотлари эълон қилган қўшма баёнотда Ғарбий Европада Американинг ўртача олисликка учириладиган янги ядро ракеталарини жойлаштириш режасини қораладилар.

Улар Европа қитъасида қанотли ракеталар ҳамда «Першинг-2» ракеталарининг жойлаштирилиши шубҳасиз ядро уруши хавфини кучайтиради, деб таъкидладилар. Баёнотда халқаро жамоатчиликнинг Европада ядро қуролидан холи зонани вужудга келтириш учун оммавий намойишларни кучайтириш зарурлиги уқтирилади.

МАНИЛА

Бу ерда чиқадиган «Таймс Жорнэл» газетасининг хабар қилишича, Филиппин жанубидаги Кагаян де Оро шаҳрида портчилардан 500 дан кўп киши иш ташлаган. Порт ишчилари маҳаллий касаба союзи раҳбарлари маъмурият меҳнаткашларнинг иш ҳақини ошириш ва меҳнат шароитларини яхшилаш тўғрисидаги адолатли талабларини қондиришдан бош тортганидан кейин забастовка ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилганлар.

(ТАСС, 28 июнь).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IX ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЧОРВАДОР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» РЕДАКЦИЯСИ ҲУЗУРИДАГИ ЖАМОАТЧИ ЧОРВАЧИЛИК СОВЕТИНИНГ МАХСУС ГАЗЕТАСИ № 6 (17)

РЕДАКТОР КОЛОНКАСИ

ЁҒЛИ СУТНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини ошириш учун кураш ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди. Социалистик мусобақанинг моҳияти, ҳар биримизнинг куч-ғайратимиз, имкониятларимиз ана шу мақсадга қаратилиши керак.

Бу соҳада областимизда кейинги вақтларда бирмунча ишлар амалга оширилмоқда. Етиштирилаётган маҳсулот салмоғи ва сифати сезиларли даражада ортиб бораётир. Шуни мамнуният билан таъкидлаш керакки, кўпгина колхоз ва совхозлар эндиликда давлатга кўпроқ юқори сортли сут топширишга муваффақ бўлмоқдалар.

Бу соҳада фермаларда ва комплексларда ташкил этилган лабораторияларнинг роли катта бўлаётир. Лаборатория ходимлари фермада санитария-гигиена қоидаларига қатъий риоя қилиниши ва топширилаётган сутнинг сифати устидан назорат қилишга даъват этилгандирлар. Айниқса, Оржоникидзе, Паркент, Тошкент ва Янгийўл районларида юқори сортли сут етиштириш анча кўпайди. Бу районлар асосан биринчи ва иккинчи сортли сут топширмоқдалар.

Бу районлардаги фермалар ва комплексларда лабораториялар иши пухта ташкил этилган. Сутни совитиш установкалари ишлаб турибди.

Афсуски, ҳамма хўжаликларда ҳам соғин сигирлардан соғиб олинаётган сутнинг сифатли ва юқори сортли бўлиши учун кураш олиб борилмаётир. Айрим хўжаликларда лабораториялар номига ишлаб турибди. Улар керакли асбоб ва ускуналар билан жиҳозланмаган. Кўпгина колхоз совхозларда эса сутни совитиш қурилмалари ўрнатилмаган. Шунинг учун ҳам уларда сутнинг сифати талабга жавоб бермайди.

Ҳар бир колхоз ва совхоз фермасида сут сифатини аниқловчи лабораториялар иши намунали йўлга қўйилиши керак. Бунинг учун эса энг аввало бу лабораторияларни малакали мутахассислар билан таъмин этиш, уларга барча зарур шарт-шароитларни яратиб бериш керак.

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

СИФАТ ТАЛАБГА ЯРАША БЎЛСИН

Колхоз ва совхозлардан тайёрлов пунктларига келтирилган сутлар соғлом сигирлардан янги соғиб олинган, фильтрланган ва совитилган бўлиши керак. Бунинг учун эса фермаларда ветеринария қонун-қоидаларига қатъий амал қилинган ҳолда иш олиб бориш талаб этилади.

Баъзан соғин сигирлардан олинган янги сут эътиборсизлик ва масъулиятсизлик туфайли ачитиб қўйилади. Бундай сут табиийки, сифатини йўқотади, ёғлилик даражаси камайиб кетади. Шунинг учун ҳам фермаларда мутахассислар масъулиятини ошириш, тайёрлов пунктларида сутни қабул қилиб олишдан олдин пухта текшириб кўриш талаб этилади. Текшириш натижалари акт билан расмийлаштирилиши шарт.

Колхозлар, совхозларнинг сут-товар фермаларидан савдо тармоқларига бевосита юбориладиган сут маҳсулоти стандарт талабларига жавоб бериши зарур. Боғча-яслиларга юбориладиган сутлар эса санитария-ветеринария ва маҳсулотни сақлаш қонун-қоидаларида кўрсатилган талаблардан асло четга чиқиши керак эмас. Бу талаблар нималардан иборат эканлиги СССР соғлиқни сақлаш министрлиги ва Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министрлиги томонидан тасдиқланган санитария ва ветеринария кўрсатмаларида аниқ белгиланган.

СССР Министрлар Совети 1983 йил 1 январдан бошлаб колхоз ва совхозлардан қабул қилиб олинадиган сут ва сут маҳсулотлари учун янги харид нархини белгилади. Ўзбекистон ССР учун ёғлилик даражаси юқори бўлган бир тонна сут учун 350 сўм нарх белгиланган. Бундан ташқари Иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига иқлим-иқтисодий зона шароитларига қараб сут ва сут маҳсулотларининг харид баҳосини табақалаштирган ҳолда белгилаш ҳуқуқи берилади.

Иккинчи сорт сут учун биринчи сортга нисбатан 7 процент, сортсиз сут учун эса 20 процент кам ҳақ тўланади. Агар биринчи сорт сут қабул қилинаётган пайтда унинг ҳарорат даражаси 10 градусдан ортмаса ҳар бир тоннаси ҳисобига 10 сўмдан устама ҳақ тўланади.

Юқори сифатли сут соғиб олиш учун нималарга эътибор бериш керак?

Биринчидан: фермаларда озодагарчиликка риоя қилиш талаб этилади.

Иккинчидан: сигирларни соғиш технологиясига қатъий риоя қилиш лозим. Сут соғувчилар ишни бошлашдан олдин яхши тайёргарлик кўришлари, сочиқни илиқ сувда хўллаб ва сиқиб сўнг у билан сигирнинг елинини артиб тозалашлари, сўнгра қуруқ сочиқ билан яна бир бор елинни артиб чиқишлари керак. Ана шундан сўнг дарҳол сигир елинини массаж қилишни бошлаш лозим.

Агар аппаратлар, челак ва бошқа идиш-буюмлар яхши тозаланмаган бўлса, машинада соғиш пайтида сутнинг ифлосланиши табиий. Шунинг учун сут идишлари ва соғиш аппаратларини белгиланган тартиб қоидаларига риоя қилган ҳолда ювиб ва тозалаб, ишлатиш зарур.

Ҳаво ҳарорати ҳам сут сифатига таъсир қилмасдан қолмайди. Фермада соғиб олинган сутни 12—24 соат сақлаш зарурати туғилиб қолгудек бўлса, у ҳолда, албатта, совитиш қурилмаларидан фойдаланиш лозим. Колхоз ва совхозларда ҳозирги пайтда ООМ—1000, ОМ-1 ва МХУ-2 маркали сутни совитиш-тозалаш механизмлари мавжуд.

Юқорида айтиб ўтилган қоидаларга амал қилиш ферма ва комплексларда маҳсулот сифатини кескин яхшилаш имкониятини беради.

М. МИРҲИДОЯТОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институти сут етиштириш технологияси ва сифати бўйича лаборатория мудири, қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати.

М. БАРАТОВ,
лабораториянинг кичик илмий ходими.

2-бет

КОЛХОЗИМИЗ сут-товар комплексини йирик замонавий чорвачилик корхонаси деб аташ мумкин. Бу ерда 880 бош қорамол, шу жумладан 600 бош сигир боқилмоқда. Барча ишлар механизация воситасида бажарилади. Сигирхоналарда молларга сув етказиб берувчи, ем-хашакни тарқатувчи механизмлар ўрнатилган. Чиқиндилар ҳам техника ёрдамида тозалаб олинади. Ем-хашак озуқа цехида қайта ишловдан ўтказилиб, сўнгра молларга тарқатилади. Шу туфайли ҳам хўжалигимиз чорвадорлари юқори кўрсаткичларга эришишга муваффақ бўлмоқдалар. Энг муҳими сигирлардан юқори сифатли сут соғиб олинмоқда.

Ўтган йили Бўстонлиқ сут заводига етказиб берилган сутнинг 82 проценти биринчи сортга, қолганлари эса иккинчи сортга топширилди. Эндиликда сортсиз сут умуман йўқ ҳисоб, ёғлилиги юқори бўляпти. Нормадаги 3,6 процент ўрнига 3,7 процентни ташкил этмоқда.

Бу йил комплексимиз коллективи янада салмоқли ютуқларни қўлга киритиш учун курашмоқда. Давлатга сут топшириш ярим йиллик плани муддатидан илгари бажарилди. Шуни мамнуният билан айтиш керакки, бу сутнинг 90 проценти биринчи сортга сотилди.

Бизда сигирлар бир кунда уч марта соғилади. Эрталабки салқинда соғиб олинган сут совитилмайди. Янгилигида дарҳол заводга жўнатилади. Кундуз куни ва кечқурун соғиб олинган сут, албатта, совитилади. Чунки сут соғиб олиш жараёни

ОЗУҚАНИНГ ТОЗАЛИГИГА ЭЪТИБОР БЕРИНГ

1,5—2 соатга чўзилади, идишларга бўшатилади. Ҳозир ҳарорат юқори, сут ивиб сифатига путур етиши мумкин. Шунинг учун уни тезда совитиш талаб этилади. Комплексимизда бунинг учун махсус совитиш қурилмаси ўрнатилган. Бу қурилмада сут яхши сақланади. Сўнгра кечқурунги сут билан қўшилиб, тайёрлов пунктларига юборилади.

Комплексимиздаги МХУ-8С маркали совитиш қурилмаси унча катта эмас. У фреон асосида ишлайди. Бу қурилмага бир киши — машинист Бахтиёр Аҳмедов хизмат қилади.

А. БАЗЕТОВА,
Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз сут-товар фермаси лабораторияси мудири.

● КОЛХОЗ лабораториясида сутнинг ёғлилик даражасини аниқлаш пайти.

ОЗОДАЛИК КУНИ

ФЕРМА атрофи, молхона ва бузоқхоналар, моллар яйратиладиган майдонлар озода, саранжом-саришта сақланса, юқори сортли сут миқдори кўпаяверади. Биз буни ўз фермамизда синовдан ўтказдик.

Сут-товар фермамизда қатъий тартиб ўрнатилган. Соғиш аппаратлари, сут солинадиган идишлар ҳар бир соғиндан сўнг яхшилаб ювилиб, махсус стеллажларда сақланади. Бундан ташқари аппаратлар бир ҳафтада икки марта тўла қисмларга бўлиниб тозаланади.

Муддатини авваладан эълон қилмай туриб ҳар ўн кунда бир марта текширув ўтказамиз. Агар бирор соғувчининг аппарати ифлос бўлса, у соққан сут иккинчи сортга қабул қилинади ва шунга яраша маоши камайтирилади. Шунингдек, лаборатория ходимлари соғувчиларнинг ҳар галги соққан сутларини алоҳида анализ қилиб, сортини белгилайдилар.

Бизда соғин сигирларни бир ойда камида олти марта ювиб тозалаш қатъий одат қилиб қўйилган. Бунинг учун соғувчиларга ва молбоқарларга ҳар сигир ҳисобига бир сўмдан ҳақ тўланади. Шу бир сўмдан 70 тийини соғувчига, 30 тийини молбоқарга берилади.

Ҳар ойнинг 15-куни санитария куни деб эълон қилинган. Шу куни фермада ишлайдиган ҳар бир ходим территорияни ва молхоналарни тозалаш, тартибга келтириш ишида актив иштирок этади.

Сут-товар фермасида ана шундай саранжом-сариштали бўлганлиги сабабли соғилаётган сутнинг ҳаммаси биринчи сортга сотилмоқда. Мавжуд 660 бош сигирнинг 529 бошидан кунига ўртача мўл-кўл сут соғиб олинмоқда. Мария Ким, Галина Криволапова, Тамара Апаназова каби ғайратли сут соғувчилар, Анатолий Муҳамедов, Константин Ли, Анатолий Криволапов сингари тажрибали молбоқарларимиз парвариш қилаётган группадаги сигирлар бир кунда 14 килограммга етказиб сут бераётир.

Колхозимиз чорвадорлари бу йил ҳар бир сигирдан пландаги 3700 килограмм ўрнига 4300 килограммдан сут соғиб олиш юзасидан юксак социалистик мажбурият қабул қилишган. Дастлабки беш ойлик якуни ҳамда кейинги кунларда сигирлар сутининг сезиларли даражада кўпайиб бораётганлиги зиммадаги мажбуриятимизни муваффақиятли бажаришимиздан далолат бериб турибди.

П. ПАК,
Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоз сут-товар фермасининг мудири.

3-бет.

ТАЖРИБАЛАРИМИЗНИ ЎРТОҚЛАШАМИЗ

СОҒИШ ОЛДИДАН

БУЛАРНИНГ ҲИССАСИ КАТТА

● СУТ соғувчи Роза Аъзамова.

● КОЛХОЗ бош зоотехниги Рафқат Шаяхметов.

● ВЕТЕРИНАРИЯ врачи Элдор Зайнуддинов.

В. Портнов фотолари.

ҲОЗИР фермамизда 491 бош қорамол боқиляпти. Шундан 185 таси соғин сигир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб беришга аҳд қилган чорвадорларимиз бу йил давлатга 630 тонна сут, 75 тонна гўшт топширишга аҳд қилганлар. Ҳозиргача 270 тоннага яқин сут етказиб берилди. Ҳаммаси юқори сортга қабул қилинди. Молларни олдиндан пухта тузилган тўлиқ рацион асосида боқаётганлигимиз, ҳар бир сут соғувчи, молбоқар, мутахассис ўз ишига меҳр ва садоқат билан муносабатда бўлаётганлиги туфайли ана шундай натижаларга эришмоқдамиз. Ҳар бир сигирдан кунига ўртача 12—13 килограммдан сут соғиляпти.

Сут соғувчилар коржомалар билан тўла таъминланган. Уларнинг ҳар бирига иккитадан АД-100 сут соғиш аппарати бириктиб қўйилган. Тозаликка алоҳида эътибор берадилар. Соғишдан олдин барча аппаратлар махсус хонада иссиқ сувда ювилади. Сигирлар елини ҳам массаж қилинади. Соғиб олинган сут ювиб, қуритиб қўйилган идишларга солиниб, махсус хоналарда сақланади. Соғувчилар ишларини тугатишгач, ўзларига бириктилган аппаратларни қисмларга бўлиб у ёқ-бу ёғини тозалаб, ювиб қуритадилар.

Мен ҳар бир сут соғувчининг кундалик иш натижаларини махсус дафтарларга қайд қилиб бораман. Сут соғувчи сутининг сифати қандайлигини билиб туради. Чунки махсус лаборатория доимо ишлайди. Лабораторияда сутнинг ёғлилик даражасини ўлчайдиган аппарат бор. Маҳсулотнинг тозалигини аниқловчи мосламалар ҳам созлаб қўйилган.

Соғувчилар ўртасида ўтказиладиган социалистик мусобақа яхши натижалар бермоқда. Мусобақа ғолибини аниқлашда сутнинг сифати ва ёғлилик даражаси асосий мезон қилиб олинади. Р. Аъзамова, Ф. Алиева, М. Ҳамидова сингари сут соғувчиларимиз кейинги ўн кунликда, айниқса, яхши натижаларга эришдилар.

Молхоналар ўз вақтида дезинфекция қилиб туриладди. Ҳар ҳафтада фермадаги моллар чўмилтирилади. Бу тадбир биринчидан касалликнинг олдини олишга ёрдам берса, иккинчидан, молларнинг иштаҳасини очади. Маҳсулдорлиги ортади.

Фермада асосий иш жараёнлари механизациялаштирилган 200 бош сигирга мўлжалланган қўшимча молхона, озуқа цехи ишга туширилади. Ўт уни тайёрловчи АВМ-1,5 қурилмаси унумдорлиги янада ортади.

А. АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент районидаги А. Абдураҳмонов номли совхоз фермаси ҳисобчи-лаборанти.

ҲАММАСИ БИРИНЧИ СОРТГА

ФЕРМАМИЗДА йилдан-йилга соғин сигирларнинг маҳсулдорлиги ошиб бормоқда. Чорвадорларимизнинг фидокорона меҳнати, мутахассисларимизнинг жонкуярлиги, ем-хашак базасининг мустаҳкамланиб бораётганлиги туфайли кўрсаткичларимиз яхшиланмоқда. Бу йил ҳар бош соғин сигирдан кам деганда 3900 килограммдан сут соғиб олишни мўлжаллаб турибмиз.

Ҳар бир ишнинг муваффақияти одамларга боғлиқ. Уларга зарур шароит яратиб берилган бўлса, яхши иш кайфияти вужудга келтирилса, бундай жойда ютуқлар кўпаяди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу соҳада чорвадорларга катта ёрдам бераётир.

Ғамхўрликка жавобан сут соғувчиларимиз, молбоқарларимиз ҳам унумли меҳнат қилиш учун курашмоқдалар. Биз эса ўз навбатида уларнинг малакасини ошириш, тажрибаларини ўрганиб, оммалаштириш тадбирларини кўряпмиз.

Ҳар бир сут соғувчи — ўз ишининг устаси ҳисобланади. У ўзига бириктилган сигирларнинг «феъли-атвори»ни яхши билади. Ана шунга қараб муомала қилади, сувидан, емидан хабар олади. Шунинг учун ҳам соғин сигирлардан серёғ сут соғиб олинмоқда.

Бу ўринда Т. Холиқова, З. Бойбулова, Ш. Раҳимова сингари сут соғувчиларимизнинг меҳнати, ишни ташкил этишдаги тажрибалари мақтовга арзигуликдир. Улар сигирларни қатъий рацион асосда боқиб ҳам кўп, ҳам сифатли маҳсулот олмоқдалар. Соғувчилар юқори сорт сутни кўпайтираётганликлари туфайли уларнинг даромадлари ҳам ортмоқда.

Сигирнинг сути емишида дейдилар. Шунинг учун ҳам сут соғувчиларимиз, молбоқарларимиз ем-хашак тайёрлаш жараёнида озуқакорлар ишидан хабардор бўлиб турадилар. Силос, сенаж бостириш технологиясига қатъий риоя қилинишини талаб этадилар. Чунки, сифатли озуқа рационни тўйимли қилади. Бундан ташқари ҳар бир сут соғувчи ўз тажрибасини шерикларига ўргатиш билан бирга билганларини сўраб ўрганишдан эринмайди. Ўзаро мусобақа ана шу асосга қурилган.

Ўтган беш ойда колхозимиз бўйича ҳар бир сигирдан 1600 килограммдан сут соғиб олинди. Давлатга топширилган 200 тонна сутнинг ҳаммаси биринчи сортга қабул қилинди.

Ҳозир ёз. Айни пишиқчилик пайти. Чорвани тўйимли ва ширали озуқалар билан боқиш имкониятлари мавжуд. Бу имкониятлардан тўла фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз. Кун сайин кўрсаткичларни яхшилаб бориб, белгиланган план ва топшириқларимизни мумкин қадар барвақт бажаришга ҳаракат қиламиз.

Т. ҚУРОЛБОЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз зоотехниги.

4-бет.

Чўпон ота ФЕРМА КЕЗАДИ

ҚУНТ, ҲАФСАЛА КЕРАК, ХОЛОС

БЕТИГА қўнган пашшани ҳайдаб юбориш ҳам малол келадиган танбаллар ҳақидаги ҳангомаларни эшитмаган одам бўлмаса керак. Ҳайрияткн, бундай тоифадаги кишилар эндиликда ўтмишга мансуб бўлиб, излари фақат тарих саҳифаларидагина қолди. Бизнинг замонга келиб шахсий манфаат умумийлик касб этганлиги шарофати билан бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун чинакамига жон куйдириб меҳнат қиладиган бўлди.

Тўғри, гуруч курмаксиз бўлмаганидек, ҳамма соҳада ҳам беғамлар, лоқайдлар учраб туради. Аммо улар бармоқ билан санарли даражада оз. Уларни танбал дейиш инсофдан бўлмайди. Ўзгалар соясида бироз ҳаловат топишга уринадилар, холос.

Яқинда область хўжаликларида тайёрланаётган сутнинг сифатини обдон таҳлил қилиб, баъзи фермалардаги аҳволни кўздан кечирганимизда қолоқларнинг сири очилиб қолди. Аввало Чиноз, Оржоникидзе, Паркент, Коммунистик районлари чорвадорлари меҳнатини ҳолис баҳолаб, уларга раҳмат айтмоқчимиз. Бу азаматлар ҳар куни соғиб олинаётган сутнинг 97—98 фоизини биринчи сортга топшириб, истеъмолчиларнинг олқишига сазовор бўлмоқдалар. Оҳангарон, Пискент ва Бекобод районларида эса биринчи сортли сут 76—80 процентдан ошмаяпти. Пискентлик чорвадорлар область районлари рўйхатининг охиридан иккинчи поғонани эгаллаб туришибди.

Мана, районни орқага тортаётган хўжаликлар билан танишинг. «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Калинин номли, Ленин номли колхозларда етиштирилаётган сутнинг учдан бир қисмигина биринчи сортга қабул қилиняпти. Районда энг кўп сут берадиган «КПСС XXVI съезди» совхози чорвадорлари ҳам биринчи сортли сут миқдорини 75 процентдан ошира олмаяптилар.

Қолоқлик сабабларини таҳлил қилишдан аввал бир масалани ойдинлаштириб олайлик. Хўш, сутнинг сифатли ёки сифатсиз (сортли ёки сортсиз) бўлиши нималарга боғлиқ? Озуқанинг сифати ёки рационнинг тўйимлилигигами?

— Йўқ,— дейишди қилни қирқ ёрадиган мутахассислар қатъий қилиб,— озуқанинг тури, сифати, рацион таркиби сутнинг кўп ёки озлигини, ёғлилик даражасини белгилайди, холос.

Демак, масала равшан. Энди қайси хўжалик чорвадорларининг ҳафсаласи қанча эканлигини аниқласа бўлади. Бунинг ҳам йўли осон экан. Заводга бориб хўжаликлардан келтирилаётган сутни махсус аппаратлар ёрдамида текшираётган мутахассислар ёнида бир дам турилса бас. Оқ халатли чаққон лаборантлар махсус машиналарда келтирилган сутдан намуна олиб, кўз очиб-юмгунча сифатини аниқлаб беришяпти. «КПСС XXVI съезди» совхозининг 2-фермасидан келтирилган 1316 килограмм сут ўта ифлос бўлганлиги учун мутлақо сортсиз деб баҳоланиб, 029832 рақамли ҳужжат билан расмийлаштирилди.

«Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози йил бошидан бери етиштирилган сутнинг фақат 23,8 процентини биринчи сортга топшириб, районда «якка пешқадам» бўлиб турибди. Қолоқликнинг сабаби маълум. Лекин сут соғувчилар ва молбоқарларни айблаш ноўрин. Асосий айб мутахассисларда. Оддий чорвадорлар бир ёқда турсин ана шу мутахассисларнинг ўзлари сутнинг сортлилиги қандай омилларга боғлиқ эканлигини яхши билишмайди.

Биринчи сорт билан сортсиз сутнинг ҳар тоннаси ўртасидаги харид нархи 69 сўм фарқ қилади. Колхоз май ойида мутлақо биринчи сорт сут топширмаган. Демак, сут соғувчиларнинг, молбоқарларнинг меҳнати ўз қадрини топмаяпти. Иш ҳақларининг бир қисми беҳуда совриляпти.

Наҳотки, қунт, ҳафсала қилиш шу қадар қийин бўлса?! Ахир чорвадорларнинг юмушлари енгил эмаску! Меҳнат қанчалик машаққатли бўлса, у шунчалик юксак қадрланиши керак.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
чўпон отанинг котиби.

„ЧОРВАДОР" МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«АЙБ СИГИРДАМИ?»

ГАЗЕТАМИЗНИНГ шу йил 14 апрель сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган мақолада Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхозда кейинги йилларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш анча камайиб кетганлиги, айниқса, соғин сигирларнинг маҳсулдорлиги талабга жавоб бермаслиги кўрсатиб ўтилган эди. Шунингдек, санитария-гигиена қоидаларига амал қилинмаслиги туфайли фермада сутнинг сифати пасайиб, давлатга топширилаётган маҳсулотнинг анчагина қисмини сортсиз сут ташкил этаётганлиги, чунки фермада лаборатория иши ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги мисоллар билан кўрсатиб ўтилган эди.

Район партия комитети томонидан йўлланган жавоб хатида кўрсатилишича, мақола колхоз правлениесининг кенгайтирилган йиғилишида ҳамда район партия комитетининг бюро йиғилишида муҳокама қилинди.

Фермадаги ишларга раҳбарликни бўшаштириб юборганлиги учун колхоз раиси Х. Эргашев ва партия ташкилотининг секретари Э. Ўринбоев ўртоқларга шахсий дафтарчасига ёзиш шарти билан қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IX Пленуми қарорлари асосида колхозда чорвачиликни кескин ривожлантириш, гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш юзасидан белгиланган план ва социалистик мажбуриятларнинг муддатидан илгари бажарилишини таъминлаш, маҳсулотнинг юқори сифатли бўлишига эришишга қаратилган конкрет тадбирлар белгиланди.

«ЙЎЛ ЮРСА ҲАМ МЎЛ ЮРИБ...»

ЧИНОЗ районидаги «Янгиобод» чорвачилик комплексида маҳсулот етиштиришни кўпайтириш бўйича белгиланган тадбирлар суст бажарилмоқда. Бунинг боиси, биринчидан, мавжуд резерв ва имкониятлардан етарли фойдаланилмаяпти, иккинчидан эса чорвадорларнинг маданий-маиший турмушини яхшилаш соҳасида кўрилаётган тадбирлар талаб даражасида эмас.

Газетамизнинг шу йил 25 май сонида эълон қилинган «Чорвадор» саҳифасидаги «Йўл юрса ҳам мўл юриб» сарлавҳали мақолада ана шу хусусдаги мулоҳазалар айтиб ўтилган эди.

— Мақола бюро йиғилишида кўриб чиқилди, — дейилади район партия комитетининг иккинчи секретари В. Размаев имзоси билан редакцияга юборилган жавоб хатида, — фактлар тўла тасдиқланди. Фермадаги ишлар, турар-жой ва маданий-маиший объектлар қурилишига раҳбарликни бўшаштириб юборилганлиги учун совхоз директори М. Жавриевга қаттиқ ҳайфсан берилди.

Совхоз директори М. Жавриев ёзиб юборган жавоб хатида айтилишича, мақола шунингдек, хўжалик партия бюроси, кенгайтирилган йиғилишида кўриб чиқилган. Ўз хизмат бурчига совуққонлик билан қараганлиги учун капитал қурилиш бўлимининг бошлиғи Т. Сулаймонов қаттиқ огоҳлантирилган.

Жамоатчи редколлегия: Ш. А. АКМАЛХОНОВ (редактор), И. В. АЖИНОВ, А. Е. БАКИРОВ, Т. Г. ГОТИН, Б. В. ЖЕРДЕВ, М. ИСОҚОВА, Н. РИХСИЕВ (масъул секретарь), В. ШАБАЛИН.

● ТОШКЕНТНИНГ Ленин комсомоли номли боғидан ўрин олган бу самолёт болаларнинг севимли кинотеатри бўлиб қолди. Унда пионер ва ўқувчиларга сермазмун ва қувноқ фильмлар намойиш қилинмоқда.

А. Мальцев фотоси.

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» СТУДИЯСИДА

ХАЛҚ ҚЎЗҒОЛОНИ ҲАҚИДА ФИЛЬМ

К. Ерматов номидаги «Ўзбекфильм» студиясида суратга олиниб бўлган «Уйғониш» бадиий кинолентасига Жиззах ва Мирзачўлда рўй берган 1916 йилги воқеалар асос қилиб олинган. Ўзбекистон ССР халқ артисти режиссёр Латиф Файзиев бошчилигидаги экран усталари группаси чоризмга қарши халқ қўзғолони тарихини ҳикоя қилганлар. Бўлғуси Улуғ Октябрнинг гулдурослари шу қўзғолонда садо берганди.

Сценарий авторларидан бири, ўзбек адабиётининг оқсоқоли Ўзбекистон ССР Халқ ёзувчиси Назир Сафаров ўша революцион воқеаларнинг шоҳида бўлганди. Ўн бир яшар боланинг кўрган билганлари, сўнгра эса архив материаллари устида узоқ вақт олиб борилган иш, партия ветеранлари билан суҳбатлар унинг бир неча асарида акс эттирилган. Николай Рожков ва картинанинг постановкачиси ёзувчи билан биргаликда сценарий негизини яратиш устида ишлаганлар.

Режиссёр бадиий ўй фикрларини рўёбга чиқариш учун турли республикалардан ажойиб кино актёрларни таклиф қилганлиги эътиборга сазовордир. Титрларда Кирилл Лавров ва Иннокентий Смоктуновский, Зикир Муҳаммаджонов ва Люсьена Овчинникова, Дагун Омоев ва Расим Балаев номларини, шунингдек биринчи марта роль олган Бутуниттифоқ кинематография институти студентлари ва Тошкентдаги «Ёш гвардия» театрининг ёш артистлари номларини ўқиймиз.

(ЎзТАГ мухбири).

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

ТОШКЕНТ ТАРИХИДАН ҲИКОЯ

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг 2-ётоқхонасида уюштирилган кеча пойтахтнинг 2 минг йиллик юбилейига бағишланди. Институт ўқитувчиларидан профессор Н. Маллаев, доцент Х. Хомидий ва бошқалар талабаларга Тошкент тарихидан ҳамда ўзбек адабиётида бу мавзунинг ёритилиши ҳақида сўзлаб бердилар.

А. НОРҚУЛОВ.

РАҲМАТ ДЕГИМ КЕЛАДИ

Уч ойлик қизим Гулбаҳор яқинда қаттиқ шамоллаб қолди. Уни Тошкентдаги 9-болалар касалхонасига ётқизишга мажбур бўлдик. У ердаги қўли енгил шифокорларнинг муолажасидан қизимиз тезда соғая бошлади. Энди ташвишларимиз орқада қолди. Шу боисдан касалхона врачи М. Собирова, ҳамшира Х. Баҳромова ва бошқаларга раҳмат дегим келади.

А. АБДУЛЛАЕВА.

ҚУРУВЧИЛАР ЁРДАМИДА

Бўстонлиқ районидаги «Новгород» совхози базасида ташкил этилган 271-ҳунар-техника билим юрти янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилди. Бунда бўлажак қишлоқ хўжалик ходимларига райондаги 2-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари яқиндан ёрдам бердилар. Улар кучи билан ётоқхона ва спорт зали ремонтдан чиқарилди, синф хоналари кўргазмали воситалар ҳамда техник қурилмалар билан жиҳозланди.

И. ПИРМЕТОВ.

«ЛОЛА» ҚИЗЛАРИ ШИЙПОНДА

«Лола» — Бекобод педагогика билим юртининг агитбригадаси. Талабалардан ташкил топган бу коллективни ғўза парвариши айни қизиган шу кунларда колхоз ва совхоз дала шийпонларида учратиш мумкин. Улар куни кеча ўз санъатларини Навоий номли колхоз дала шийпонларида намойиш қилдилар.

А. ҚЎЧҚОРОВ.

ҚИШЛОҚҚА ЦИРК КЕЛДИ

Коммунистик районидаги «Правда» колхозининг клубига Тошкент Давлат циркидан бир группа артистлар келиб ўз санъатларини намойиш қилдилар. Оригинал жанр устаси Маргарита Яременко, гимнастикачи Татьяна Шевченко, қизиқчи Виктор Канев ва бошқалар колхозчилар олқишига сазовор бўлишди.

М. ҲАСАНОВА.

Реклама ва эълонлар

ОМОНАТ КАССАЛАРИ БЕМИННАТ ХИЗМАТКОР

Бу кассалар аҳолининг пул билан боғлиқ бўлган барча юмушларини тез ва соз бажариб берадиган чинакам беминнат хизматкордир:

— жамғармалар бўйича нақд пулларни қабул қилиб олади ва омонатчининг биринчи талабидаёқ қайтариб беради. Омонатни фақатгина омонатчи бўлиб турган омонат кассасидан эмас, балки ана шу шаҳар ёки райoннинг марказий омонат кассасидан олиши, ҳаттоки мамлакатнинг исталган омонат кассасига ҳам жамғармани юбориши мумкин.;

— меҳнаткашларнинг пул даромадларидан ҳисобланадиган пулларни корхоналар ва ташкилотлар меҳнаткашларнинг пул даромадларини ҳам жамғармалар бўйича ҳисобларга ўтказиб юбориш мумкин;

— омонатчининг топшириғига биноан бир галги ва шунингдек узоқ муддатли вақт учун квартира, коммунал ва бошқа хизматлар ҳисобини амалга ошириб беради;

— жамғармаларни омонат кассасидан олиб бошқасига ўтказиб қўяди;

— аккредитивлар беради ва тўлайди;

— 1982 йилги Давлат ички ютуқлар заёмлари облигацияларини сотади ва сотиб олади;

— Давлат заёмлари облигациялари ва лотерея билетлари ютуқларини тўлайди;

—қиммати 200 сўм ва ундан ортиқ бўлган саноат молларини сотиб олиш учун аҳолига ҳисоб-китоб чекларини беради.

СССР ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БОШҚАРМАСИ.

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ТЕХНИКУМИ
1983—84 ўқув йили учун

ЎҚИШ МУДДАТИ ҚИСҚАРТИРИЛГАН ГРУППАЛАРГА ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАРНИ БИРИНЧИ КУРСЛАРГА, ТЎЛИҚСИЗ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАРНИ

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТЕХНИКУМ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИНИНГ ТЕХНИКЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИ: ТЕПЛОВОЗ ХЎЖАЛИГИ, ИЗОТЕРМИК ВАГОНЛАР ВА СОВУТИШ ХЎЖАЛИГИ, СИМ АЛОҚАСИ (темир йўл бўйича телеграф-телефон алоқаси: телефон, телеграф, радио фақат 10 синфни тамомлаганлар), **темир йўл транспортида автоматика ва телемеханика, радиоалоқа ва радиоэшиттириш** (фақат 10 синфни тамомлаганлар), **темир йўл электровоз хўжалиги, темир йўл транспортини энергия билан таъминлаш ва энергетика хўжалиги.**

Техникумда ётоқхона бор.

Яхши баҳолар билан ўқийдиган ҳамма ўқувчилар ойига 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланади.

Ўқиш аълочилари учун стипендия 25 процент миқдорида оширилади.

Техникумда темир йўл транспортининг ҳамма мутахассисликлари бўйича сиртқи бўлим бор.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

Техникум адреси: Тошкент шаҳри, Ленин райони, 2-Сарикуль кўчаси, 3-уй, (1, 2, 5, 8, 10-трамвайларнинг «Сарикульская» ва «Будёновская» бекатлари; 33, 11-автобусларнинг «Темир йўл техникуми» бекати). Телефонлар: 32-43-25, 32-40-85, 32-44-96.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Замонавий спорт базалари керак

Пойтахт областимизда 52 минг физкультурачи енгил атлетика билан мунтазам равишда шуғулланмоқда. Бу йил область меҳнаткашлари енгил атлетикага янада кўпроқ жалб қилинмоқдалар. Чирчиқ, Ангрен, Бекобод шаҳарларида ва қатор район марказларида спортнинг бу тури бўйича қизиқарли мусобақалар бўлиб ўтди. Улар СССР халқлари VIII ёзги спартакиадаси мусобақалари олдидан муҳим босқич вазифасини ўтади.

Буларнинг барчаси областимизда маҳоратли тренерлар меҳнат қилаётганлигини кўрсатиб турибди. Лекин етук спортчиларимизга муносиб ўринбосарлар тайёрланаяптими?

Болалар ва ўсмирлар ўртасида енгил атлетикани оммавий равишда ривожлантириш ишида қатор камчиликлар мавжуд. Жумладан, ҳанузгача область физкультура ва спорт комитети ҳузурида енгил атлетика олий маҳорат мактаби очилмади. Ваҳоланки, бу хусусда беш йилдан бери гап боради. Мавжуд спорт базалари талаблар даражасида эмас. Областимизда бирорта ҳам замонавий синтетик қопламали спорт базаси йўқ.

Чирчиқ ва Ангрен спортчилари резина-битум қопламали спорт базаларида биринчилар қатори машғулотлар ўтказишган эди. Орадан анча йиллар ўтди. Бу вақт мобайнида мазкур қопламалар эскирди. Энди улар машғулотлар ўтказишга яроқсиз бўлиб қолди. Бекобод, Олмалиқ шаҳарлари стадионларини реконструкция қилиш ҳақида гапдан нарига ўтилмаяпти. Қисқаси, областимизда енгил атлетикани, ГТО кўпкураши комплексини ривожлантириш учун махсус спорт базаси йўқ.

Ёш спортчилар барча шарт-шароитлар яратилган, замонавий, синтетик қопламали спорт базаларида ўз маҳоратларини ошириш имкониятига қачон эга бўлар эканлар? Бу масалага жойлардаги спорт базаларининг маъмурияти қандай қарайди?

М. ЗАЛЬЦБЕРГ,
журналист.

ЁШЛИКДАН СОҒЛОМ ЎССИН

ТАҚРИЗ

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ дарсларни пухта ўзлаштириши, билимларни чуқур эгаллаши кўп жиҳатдан уларнинг жисмоний соғлом бўлишига боғлиқдир. Соғлом танда соғ ақл, деб бежиз айтилмаган. Шу жиҳатдан олиб қараганда яқинда «Ўқитувчи» нашриётида чоп этилган **«Ўқувчиларга гигиеник таълим ва тарбия бериш»** номли қўлланма ниҳоятда қимматлидир. Биология фанлари кандидатлари Д. Ж. Шарипова ва Л. М. Семёноваларнинг қаламига мансуб бўлган бу қўлланма айни вақтида чиқарилганлиги билан ҳам диққатга сазовор. Чунки, 1981—1982, 1982—1983 ўқув йилларида мамлакатимиздаги айрим регионларнинг кўпгина мактабларида саккизинчи синф ўқувчилари учун эксперимент тариқасида «Ўқувчиларни гигиеник ва жинсий тарбиялаш» деган 17 соатлик янги курс киритилди. Республикамиз мактабларида ўқитувчилар ўқувчиларга гигиеник таълим ва тарбия беришда мана шу қўлланмадан самарали фойдаланишлари мумкин.

Бу оригинал ўқув қўлланмаси Ўзбекистонда биринчи марта бошланғич синф ўқувчиларининг гигиеник таълимини характерлаб берувчи ва юқори синф ўқувчиларининг гигиеник тарбияси ҳамда саломатлигини муҳофаза қилиш бўйича кўникмалар ҳосил қилиш учун зарур бўлган билимларни беради.

Муаллифлар қўлланманинг кириш қисмида ҳозирги пайтда ўрта мактаб ўқитувчилари зиммасига ёш авлодга таълим-тарбия беришда жуда катта масъулият юклатилганлиги, уларга фақат билим бериш билангина чекланиб қолмай, ҳар томонлама камол топиши учун таъсир кўрсатиш зарурлиги тўғрисида фикр юритадилар.

Ўсиб келаётган ёш авлоднинг санитария ва гигиеник маданияти мактабда шаклланади, бу эса уларнинг келгусидаги саломатликларида муҳим аҳамият касб этиши ҳаммамизга маълум.

Мактабларнинг янги программага ва уч йиллик бошланғич таълимга ўтиши муносабати билан бу қўлланма аҳамияти янада ортади. Ҳозирги шароитда ақлий меҳнатга талаб ортиб бормоқда, ўқувчилар уй вазифаларини бажаришга нисбатан кўпроқ вақт сарфламоқдалар, бунинг натижасида болалар ва ўсмирларнинг очиқ ҳавода бўлиш вақти тобора қисқариб боряпти, айниқса, уларнинг ҳаракат активлиги камайиб кетмоқда. Мана шундай бир пайтда ўқувчиларнинг саломатлигини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш борасида санитария-гигиена тадбирларининг кенгроқ, бир маромда амалга оширилиши жуда муҳимдир.

Қўлланманинг «Гигиеник таълим ва тарбия беришнинг асосий масалалари ва принциплари» бўлимида муаллифлар ўқитувчининг ўқувчилар саломатлигини муҳофаза қилиш йўлида дастлабки кўникмалар ҳосил қилиш, бу кўникмалар асосида асосий гигиеник одатларни вужудга келтириш, шунингдек ўқувчиларни фақат ўзининг соғлиги ҳақида эмас, балки атрофдаги кишиларнинг саломатлиги тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилишга ўргатишлари лозимлиги тўғрисида атрофлича фикр юритилади. Ўқувчининг ёшини ҳисобга олиб, ўқув йили, чораги, ҳафтаси, ҳар бир ўқув куни ва дарс мобайнида материални тўғри тақсимлаш, ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнатни алмаштириб бориш, ўқувчининг ҳаётини гигиеник жиҳатдан тўғри ташкил этиш ҳар бир ўқитувчининг биринчи галдаги вазифаси эканлиги тўғри таъкидланган. Мана шу вазифаларни тўлиқ бажариш учун ўқитувчи дарсларда, синфдан ва мактабдан ташқари ишларда гигиеник билимлар системасини худди мактаб программаларида назарда тутилган мажбурий ўқув иш каби ўзлаштириб олиши керак.

Гигиеник таълим ва тарбия беришни мактабдан ташқари ишлар билан тўғри боғламасдан, бу ишга оталар оналарни кенг жалб қилмасдан амалга ошириш мумкин эмас. Шунинг учун мактаблар педагогик коллективларининг асосий вазифаси бундай ишларнинг шакл ва мазмунини мунтазам такомиллаштириб боришдан иборатдир.

Қўлланманинг «Гигиеник таълим ва тарбия соғлиқни сақлаш факторидир» бўлимида кичик, ўрта ва катта мактаб ёшидаги ўқувчиларга бу борадаги билимларни бериш масалалари тўғрисида муфассал фикр юритилади. Жумладан, бошланғич синфлардаги гигиеник таълим-тарбия кундалик режим, шахсий гигиена, тишларни парвариш қилиш, қадди-қоматни тўғри сақлаш, болаларнинг соғлиғи ҳақида ғамхўрлик, йўл ҳаракати қоидалари, ёз муолижаси каби бўлимлардан иборатдир.

Қўлланмада гигиеник билимларни пропаганда қилиш ва санитария маданияти масалаларига алоҳида эътибор берилган.

Муаллифлар тўгарак машғулотлари, саломатлик байрамлари, савол-жавоб кечалари, қувноқлар ва топқирлар клуби, баҳслар, «Зарница» ва «Светофор» ўйинлари кабиларни ўтказиш, факультатив машғулотларда гигиеник таълим ва тарбия беришга доир жуда фойдали ва қизиқарли мисоллар келтирадилар.

Бу қўлланма ёш авлодни пухта билимли қилиш билан бирга жисмонан бақувват қилиб тарбиялаш борасида муҳим аҳамият касб этиши билан қимматлидир.

Қ. СОДИҚОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти доценти, биология фанлари кандидати.

СПОРТ ХРОНИКАСИ

● ФУТБОЛ. Москванинг «Торпедо» — «Динамо» ва «Нефтчи» — «Арарат» командалари ўртасидаги ўйин билан олий лига чемпионатининг 16-турига якун ясалди. Пойтахтнинг икки клуби ўртасидаги ўйинда 1:1 ҳисоби қайд этилган бўлса, «Нефтчи» Арманистон футболчиларини 3:0 ҳисобида енгди.

● ГИМНАСТИКА. Республика шахсий команда чемпионати СССР халқлари VIII спартакиадаси олдидан энг сўнгги синов бўлди. Аловиддин Отахонов кўпкурашда 109.8 балл тўплаб чемпион бўлди. С. Айрапетов иккинчи, А. Нилов учинчи ўринни олди.

Аёллар баҳсида 73,75 балл тўплаган Ирина Шукина ҳурмат шохсупасининг биринчи поғонасига кўтарилди. Феруза Маманазарова иккинчи бўлди. Команда ҳисобида ўринлар қуйидагича тақсимланди: «Буревестник», «Зенит», «Локомотив».

Жаҳон янгиликлари

БИРДАМЛИК ОЙЛИГИ

25 июнь куни корейс халқининг тинч, мустақил бирлашган Корея учун кураши билан бирдамлиги ойлиги бошланди. Ойлик Жаҳон Тинчлик кенгаши қарорига биноан ўтказилмоқда.

Совет кишилари ҳамиша Кореянинг ички ишларига империалистик аралашувга чек қўйишни, Америка қўшинларини Корея ярим оролидан чиқариб юборишни талаб қилаётган корейс халқи томонида бўлди ва ҳозир ҳам шундай бўлиб қолмоқда. Бирдамлик ойлиги муносабати билан Москва, Украина, Қозоғистон, Тожикистон, Хабаровскда ва Приморье ўлкасида, Ленинград ва Амур областларида, мамлакатнинг кўплаб шаҳар ва қишлоқларида меҳнаткашларнинг корейс халқи адолатли курашини қўллаб-қувватлаш юзасидан митинг ва йиғилишлари ўтказилади, фотовиставкалар ташкил этилади.

(ТАСС).

ЮКСАК БАҲО

НЬЮ-ЙОРК. БМТ Бош секретари Перес Де Куэльяр Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини жиловлашга қаратилган янги тинчлик ташаббусларини юксак баҳолади. БМТ Бош секретари СССРнинг ядровий давлатларнинг ўз ихтиёридаги барча ядро қуролларини миқдор ва сифат жиҳатдан кўпайтиришни айни бир вақтда тўхтатиб қўйиш тўғрисидаги таклифи муҳимлигини уқтириб, қуролланиш пойгасини, айниқса ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатишни инсоният олдида турган энг зарур вазифа деб, ҳисоблаётганини таъкидлади. Қурол-яроғлар устидан назорат ўрнатиш, шунингдек ядро урушининг олдини олиш ишида силжишга кўмаклашадиган тадбирлар ва таклифларни фақат табриклаш мумкин, деди у.

(ТАСС).

КАНЦЛЕРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВЕНА. Кичик давлатлар ҳам халқаро тинчликни таъминлаш ва кескинликни юмшатиш ишига ҳисса қўшишлари лозим, деб таъкидлади Австрия федерал канцлери Ф. Зиновац журналистлар билан суҳбатда. Бетараф давлат бўлмиш Австрия доимо қуролсизланиш тарафдори бўлиб келди. У қуролланиш пойгасини чеклаш мақсадида СССР билан АҚШ ўртасида ўтказиладиган ҳар қандай алоқаларни табриклайди.

Канцлернинг айтишича, Австрия социалистик партияси мустаҳкам тинчликни таъминлашга кўмаклашишга хизмат қиладиган ўз сиёсатининг принциплари тўғрисида ҳужжатни ишлаб чиқишни мўлжаллаб турибди.

(ТАСС).

ЯПОНИЯ КЎЧАЛАРИДА «ТИНЧЛИК ЮРИШИ»

ТОКИО. Япониянинг демократик ташкилотлари ҳар йили ўтказадиган анъанавий «Тинчлик юриши» қатнашчиларининг колоннаси Япониянинг қадимий пойтахти — Киото шаҳрига етиб келди. Шаҳар аҳолисидан минглаб киши колоннага қўшилиб ва урушга қарши шиорларни айтиб шаҳар кўчаларидан ўтди.

«Тинчлик юриши» 7 май куни Токиода ва Япониянинг бошқа бир қанча шаҳарларида бошланган эди. Тинчлик ҳаракатининг активлари Хиросима ва Нагасаки шаҳарларига Американинг атом бомбалари ташланган куннинг навбатдаги йиллиги муносабати билан август ойи бошларида ўтказиш мўлжалланган тадбирларда қатнашиш учун шу шаҳарларга борадилар.

Шаҳарларда, қишлоқ ва посёлкаларда «Тинчлик юриши»нинг қатнашчилари урушга қарши йиғилишлар, митинглар ўтказмоқдалар. Тинчлик учун курашчиларнинг асосий куч-ғайратлари ҳозирги Япония ҳукуматининг дунёни атом фалокатига дучор қилиш хавфини туғдираётган Вашингтоннинг ялпи ядровий стратегиясини қўллаб-қувватлаш йўлига қарши қаратилган.

(ТАСС).

ИСРОИЛ АГРЕССОРЛАРИ АКТИВЛАШМОҚДАЛАР

БАЙРУТ, 27 июнь. (ТАСС). Ливан ватанпарвар кучлари ўтган кеча-кундузда Исроил босқинчиларининг қўшинларига қарши олтита муваффақиятли операция ўтказдилар. Ватанпарварлар интервентларнинг механизациялашган соқчилари ва постларига ҳужум қилиб, бир қанча ҳарбий автомобилни яксон этишга муваффақ бўлдилар, ўндан ортиқ босқинчи ўлдирилди ва жароҳатлантирилди.

Ливан территориясининг босиб олинган қисмида исроилликлар бир қанча янги жазо чораларини қўлладилар — ўнлаб бегуноҳ ливанлик ва фаластинлик деҳқонлар қамоққа олинди, Тир, Сайда ва Набатия яқинидаги қишлоқларда уй-жойлар вайрон қилинди.

Ливанда тинчликни сақлаб турувчи араб мамлакатлариаро кучларга тегишли Сурия қисмлари Исроил қўшинлари билан ёндош чизиқ бўйлаб кескинлик давом этмоқда. Босқинчилар олдинги позицияларга ҳарбий анжомлар ва шахсий составни етказиб бермоқдалар. Улар Корун кўли яқинида бронетанк техникаси иштирокида машқлар ўтказдилар, Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари ҳар куни Бекаа водийси, тоғли Ливан ва мамлакатнинг бошқа районлари устидан разведка мақсадида учиб ўтмоқда.

Ливаннинг таниқли сиёсат арбоби, собиқ бош министр Р. Караме Исроил қўшинлари бутун Ливан территориясидан дарҳол ва сўзсиз олиб чиқиб кетилишини талаб қилди. Исроил босқинчиларининг Ливандан чиқиб кетиши, деб таъкидлади у Ливаннинг Триполи шаҳрида бўлиб ўтган матбуот конференциясида сўзлаб, мамлакат суверенитети ва территориал бутунлигини тиклашнинг, унинг хавфсизлигини таъминлашнинг асосий шартидир.

Р. Караме Исроил билан битим тузиш Ливанга тиқиштирилганини кескин танқид қилди ва унинг мамлакати бошқа араб мамлакатлари билан мустаҳкам алоқани сақлаб қолиши кераклигини таъкидлади.

ЖАР АНГОЛАГА ҚАРШИ АГРЕССИЯГА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДА

ЛУАНДА. Преториянинг ирқчи режими Ангола Халқ Республикасига қарши яна кенг миқёсда агрессия бошлашга ҳозирлик кўрмоқда, дейилади АХР мудофаа министрлигининг бу ерда эълон қилинган баёнотида. ЖАР авиацияси, деб уқтирилади унда, июнь ойида Ангола территориясининг 250 километр ичкарисига разведка мақсадида самолётлар учиришни анча кучайтирди. Кейинги кунларда Жанубий Африка қўшинлари ва жанговар техникаси республиканинг ирқчи ҳарбийлар оккупация қилиб олган жанубий районларига келтириб тўплаб қўйилмоқда. Ирқчилар Ангола чегараси орқали янги-янги ҳарбий бўлинмалар ва анжомлар юбормоқдалар. 26 июнь куни Кахама районида Ангола озодлиги халқ қуролли кучлари (ФАПЛА) позициялари тўпга тутилди.

Мана шу фактларнинг ҳаммаси, деб уқтирилади Ангола мудофаа министрлигининг баёнотида, АХР территориясига катта кучларнинг бостириб кириши эҳтимоли борлигидан далолат беради

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» базасидаги

40-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МИНОРАЛИ КРАН МАШИНИСТИ, БУЛЬДОЗЕР МАШИНИСТИ, ЭКСКАВАТОР МАШИНИСТИ.

КУРСЛАРГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ВА СОВЕТ АРМИЯСИ САФИДА ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ЎТАБ ҚАЙТГАН ЙИГИТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчиларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия ҳамда корхона ҳисобидан 45 сўм қўшимча ҳақ тўланади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

БИЛИМ ЮРТИНИ ТУГАЛЛАГАНЛАР «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»НИНГ ҚУРИЛИШ ОБЪЕКТЛАРИДА ИШЛАЙДИЛАР.

Ёлғиз кишилар ётоқхона, доимий прописка, сўнгра умумий асосларда турар жой билан таъминланади.

Машғулотлар группалар комплектлангандан сўнг бошланади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: маълумоти тўғрисида ҳужжат, 286-формада медицина справкаси, турар жойидан справка, 3х4 см ҳажмдаги 6 дона фотосурат.

Паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 69-уй (1 ва 1 «э», 17 ва 24-экспресс автобуслар, 17, 18-троллейбуслар, 13, 22-трамвайларнинг «Партия мактаби» бекати, метронинг «М. Горький» станцияси)

Редактор
Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент – П, ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354. Фотомухбир — 325894.

Р. 02981. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1631. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12